

© kagor15.netofia.com

W numerze:

- Krótka historia normalizacji elektryki w Polsce

2 | Od Redakcji

90 LAT PKN

4 | Krótka historia normalizacji elektryki w Polsce - *Andrzej Książkiewicz*

AKTUALNOŚCI

11 | XIX Kongres Polskiej Federacji Rynku Nieruchomości - *S.W.*

14 | Powstanie i działalność pierwszej Grupy Zadaniowej w PKN ds. Inteligentnego i Zrównoważonego Rozwoju Miast i Społeczności - *Alicja Haras*

16 | Mundial z normami w tle - *B.K.*

18 | Wiedza normalizacyjna - nowy portal PKN - *H.S.*

ZE ŚWIATA

20 | Jak normalizacja może wspierać „srebrną gospodarkę?” - *J.S.*

21 | Sesja otwierająca 75. Posiedzenie Rady Technicznej CEN - *P.T.*

SEKTORY PKN

22 | Informacje z Sektorów

NOWE PN

23 | Nowe Polskie Normy

25 | Metody do oznaczania wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) w produktach żywnościowych - *Alina Marczuk*

ORGANY TECHNICZNE

27 | Komitety Techniczne - maj 2014 r.

29 | Podkomitety Techniczne - maj 2014 r.

„WIADOMOŚCI PKN” to miesięcznik elektroniczny publikowany cyklicznie na stronie internetowej PKN www.pkn.pl od numeru 9/2011.

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Redaktor odpowiedzialny:

Joanna Skalska - tel. 22 556 74 62

Redaktor:

Barbara Kęsik - tel. 22 556 74 60

Skład:

Oskar Sztajer - tel. 22 556 77 62

REDAKCJA:

00-950 Warszawa, skr. poczt. 411

ul. Świętokrzyska 14

e-mail: redakcja@pkn.pl

WYDAWCA:

Polski Komitet Normalizacyjny

ul. Świętokrzyska 14,

00-050 Warszawa

Materiały publikowane w miesięczniku „Wiadomości PKN” są chronione prawami autorskimi. Ich kopiowanie i rozpowszechnianie (w całości lub części) wymaga zgody wydawcy, a cytowanie powołania się na źródło.

Artykuły publikowane w miesięczniku przedstawiają punkt widzenia Autorów i nie zawsze są tożsame z poglądami wydawcy. Redakcja zastrzega sobie prawo do adiustacji tekstów i zmiany tytułów.

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń.

© Copyright by Polski Komitet Normalizacyjny
Zdjęcia © Fotolia.com

Szanowni Czytelnicy,

Myśli większości z nas krążą ostatnio wokół mundialu i emocjonujących rozgrywek piłkarskich najlepszych drużyn z całego świata. Dlatego też postanowiliśmy przypomnieć, że i w tej dziedzinie „działa” normalizacja. Można o tym przeczytać w ciągle aktualnym artykule B. Kęsik pt. „Mundial z normami w tle”.

W bieżącym numerze zamieściliśmy również aktualności z zakresu działalności PKN - o nowej Grupie Zadaniowej, o uruchomieniu portalu dot. wiedzy normalizacyjnej czy nowo opublikowanych Polskich Normach.

W cyklu historycznym natomiast umieściliśmy fragmenty bardzo interesującej publikacji z 1925 r. , autorstwa prof. Edwina Hauswalda pt. „Normalizacja” oraz artykuł o historii normalizacji elektryki w Polsce.

Życzymy ciekawej lektury

Redakcja

NORMALIZACJA

EDWIN HAUSWALD

1925

Metody działania komitetów normalizacji w Europie. - Polski Komitet Normalizacyjny (PKN).
- Dopasowania (złożenia) i styki.

I. Pogląd ogólny.

Wobec olbrzymiego wzrostu liczby różnych towarów, wyrobów i urządzeń odczuwano już od dawna potrzebę upraszczania i ujednostajniania materiałów i wyrobów, co zapewniłoby poważne korzyści wytwórcom i odbiorcom. Przez zmniejszenie liczby typów i ustalenie głównych wymiarów wyrobów stwarza się bowiem możliwość masowego wytwarzania i światowego zbytu towarów, osiąga ich taniłość, ułatwiając zarazem ich nagromadzenie i rozpowszechnianie. Przytem zmniejsza się znacznie ilość narzędzi potrzebnych do wytwarzania i ułatwia wprowadzanie do przemysłu maszyn automatycznych.[...]

Unormowanie części i stopni dokładności jest podstawą stosowania w praktyce części zamiennych, które można wyrabiać szybko i tanio, oraz mieć na składach, gotowe do użytku. Każdy zaś z nabywców tak wyrabianych maszyn może zepsute lub zużyte części dogodnie wymienić na nowe, co ma szczególną wartość dla rozpowszechnienia się samochodów (samojazdów), przyrządów elektrotechnicznych, maszyn rolniczych, obrabiarek i t. d.

Doniosłość powszechnej normalizacji wytworów przemysłowych i przedmiotów użytkowych okazała się w całej pełni w czasie wojny europejskiej, szczególnie w działach narzędzi wojennych, amunicji, maszyn i urządzeń przewozowych. To też władze państwowe i wojskowe zajęły się wtedy gorliwie sprawą ujednostajnienia odnośnych wyrobów, co dało silną podnetę do widocznego obecnie wszędzie dążenia do normowania wszystkich ważniejszych dziedzin produkcji i konsumpcji. [...]

Obecnie jednak dążenie do normowania objęło prawie cały świat i wszelkie dziedziny produkcji lub gospodarstwa, skutkiem czego w każdym państwie tworzy się „komitety normalizacji” przy udziale techników, przemysłowców i władz, aby trudne nieraz prace ustalania zasad, typów, form i rozmiarów prowadzić systematycznie, racjonalnie i w jak najszerszym zakresie. Wielce zajmującym i pouczającym jest przytem zjawisko nieświadomego zwykle dostosowywania się norm pierwotnie państwowych do wybijających się w życiu gospodarczym norm światowych.

Chociaż bowiem każdy prawie komitet zaczyna swe prace z wyraźnym zamiarem zapewnienia szczególnych korzyści swemu krajowi i przemysłowi, oraz wyodrębnienia się od swych najbliższych sąsiadów, chcąc przez to chronić swą wytwórczość przed obcem spółzawodnictwem, to przecież dochodzi wkrótce do przeświadczenia, że ujednostajnienie wyższego rzędu, to znaczy wprowadzenie norm światowych, daje jeszcze większe korzyści, ponieważ całe gospodarstwo krajowe korzystać wtedy może z maszyn i narzędzi pozostałego świata, a przemysł ma możność zbywania nadmiaru swej produkcji zagranicą.

Tak więc praktyczne względy na międzypaństwową, albo raczej światową wymianę towarów wszelkiego rodzaju i na potrzebę nieograniczonego korzystania z postępów techniki zagranicznej do własnych celów życiowych i gospodarczych, wiodą wszystkich do uznanej powszechnie zasady, że normy przeznaczone dla jednego państwa muszą się opierać na podstawowych normach światowych, które wyrobiły sobie powszechne zastosowanie albo przez swą praktyczną przydatność, albo przeważający wpływ gospodarczy pewnych potężnych krajów [...]

W celu zapoznawania się z postęпами akcji normowej w różnych komitetach państwowych i godzenia się na pewne normy światowe, odbywają się od kilku lat międzynarodowe zjazdy przedstawicieli biur normalizacji (B N) 18 •stu państw, do których należy także Polska.[...]

Andrzej Książkiewicz

Krótką historia normalizacji elektryki w Polsce

Przedruk z miesięcznika „Normalizacja” 2004, nr 12.

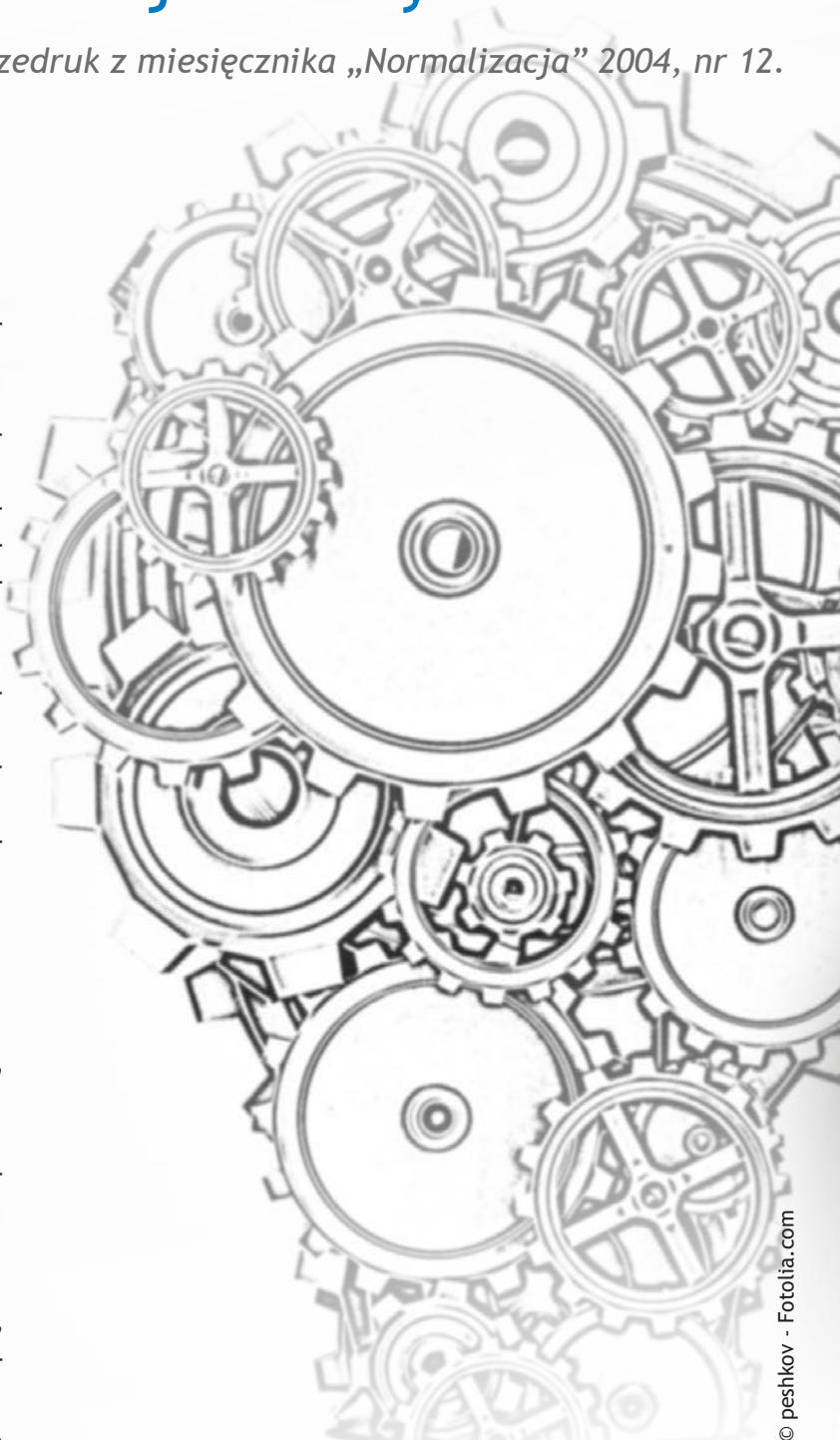
Rozwój ludzkości postępował powoli i stosunkowo spokojnie do czasu pojawienia się wynalazków takich, jak maszyny parowe i elektryczność. Trudno tu mówić o „wynalezieniu” elektryczności, bo ona zawsze istniała, choćby w postaci „gniewu bożego”, czyli piorunów, raczej chodzi o wynalezienie sposobów jej sztucznego wytwarzania i wykorzystania do celów praktycznych. Wynalazki te spowodowały gwałtowny rozwój przemysłowy i cywilizacyjny w Europie i Stanach Zjednoczonych. Energia elektryczna zaczęła być wykorzystywana w coraz większym stopniu do oświetlenia, poruszania maszyn i pojazdów, a także do komunikacji w szerokim tego słowa sensie. W wyniku tak żywiołowego rozwoju elektryki powstał nieunikniony bałagan w skali światowej. Oczywiście jest, że jeśli w wielu miejscach, wielu ludzi, często w pojedynkę zajmuje się jakąś atrakcyjną dziedziną, bez komunikowania się z innymi i uzgadniania czegokolwiek, to musi w końcu powstać w danej dziedzinie coś w rodzaju wieży Babel. Badaniami elektryczności zajmowali się pojedynczy wynalazcy, naukowcy, inżynierowie, a następnie zespoły naukowców i inżynierów.

Zaczęto wykorzystywać elektryczność w życiu codziennym, co wiązało się z koniecznością produkcji różnego rodzaju przyrządów, akcesoriów i maszyn elektrycznych.

Elektrycy zaczęli spotykać się na początku w gronie koleżeńskim dla wymiany doświadczeń, a następnie organizować się w różne stowarzyszenia i organizacje. Stowarzyszenia te, oprócz wymiany doświadczeń poprzez odczyty i wykłady, umożliwiały podejmowanie prac mających na celu uporządkowanie zagadnień dotyczących elektryki, m.in. uzgadnianie jednostek i słownictwa. Było to początkiem normalizacji w dziedzinie elektryki, na razie na szczeblu lokalnym. Oczywiście w związku z tym to, co opracowywano w jednym kraju nie musiało być zgodne z tym, co opracowano w innym.

Na początku uzgodnienia nie były niezbędne, ale przewidywano, że niedługo będą one konieczne.

Poza tym, uświadamiano sobie, że rozwój elektryki, a właściwie wszystkiego, co z nią było związane (przede wszystkim przemysłu i usług), postępowałby szybciej, gdyby istniała jakaś międzynarodowa współpraca i wymiana doświadczeń.

© peshkov - Fotolia.com

Początek międzynarodowej działalności normalizacyjnej

We wrześniu 1904 roku, w St. Louis, w USA miał miejsce Międzynarodowy Kongres Elektryków, na którym podjęto uchwałę o „podjęciu kroków w celu zapewnienia współpracy stowarzyszeń technicznych przez powołanie Komisji dla rozważania zagadnień normalizacji nazewnictwa i parametrów aparatury i maszyn elektrycznych”.

W wyniku tego, w Londynie w roku 1906 powołano do życia Międzynarodową Komisję Elektrotechniczną (IEC) pod przewodnictwem **Sir Williama Thomsona** noszącego tytuł Baron Kelvin of Largs i znanego, jako lord Kelvin. Naczelnym zadaniem IEC było uporządkowanie ogólnoświatowego bałaganu, jaki panował na świecie w dziedzinie elektryki w wyniku żywiołowego rozwoju tej dziedziny techniki.

Do roku 1914 IEC wyłoniła cztery komitety techniczne zajmujące się nazewnictwem, symbolami, parametrami maszyn elektrycznych i źródeł napędu. Komisja wydała: pierwszą listę terminów i definicji dotyczących maszyn elektrycznych, listę międzynarodowych symboli literowych wielkości i symboli jednostek, międzynarodową normę dotyczącą rezystancji miedzi, listę definicji dotyczących turbin wodnych i pewną liczbę definicji i zaleceń dotyczących maszyn wirujących i transformatorów. Pierwsza wojna światowa przerwała prace IEC, które zostały wznowione w roku 1919. W roku 1930 IEC ustanowiła pierwsze jednostki elektryczne:

- hertz, jako jednostkę częstotliwości;
- oersted, jako jednostkę natężenia pola magnetycznego;
- gauss, jako jednostkę gęstości strumienia magnetycznego;
- maxwell, jako jednostkę strumienia indukcji magnetycznej;
- gilbert, jako jednostkę siły magnetomotorycznej;
- var, jako oznaczenie jednostki mocy biernej;
- weber, jako jednostkę indukcji strumienia magnetycznego.

Po tych pierwszych krokach normalizacyjnych następowały dalsze i dziś dzięki działalności IEC mamy znormalizowane w skali światowej, między innymi napięcia w sieci niskiego napięcia i częstotliwości sieci. Można powiedzieć „praktycznie” ponieważ w Ameryce jest 60 Hz, a w Europie 50 Hz i są też dwa różne napięcia nominalne, ale są to tylko dwie częstotliwości i dwa napięcia, które na dodatek sobie nie wchodzą w drogę. Trudno sobie wyobrazić,

co by się działo dziś bez ustalenia tych wielkości.

Zgodnie z założoną metodą działania IEC, poszczególne kraje świata powoływały krajowe jednostki normalizacyjne współpracujące w ich imieniu z IEC. W momencie powstania IEC Polska nie istniała jeszcze jako państwo więc nie mogła powołać na razie takiej jednostki.

Pierwsze organizacje polskich elektryków

Mimo że Polska jeszcze była pod zaborami, działali jednak polscy elektrycy, którzy zaczęli tworzyć swoje stowarzyszenia. Początkowo zrzeszali się oni w ramach organizacji ogólnotechnicznych, a począwszy od 1899 roku zaczęli zakładać organizacje zrzeszające wyłącznie elektryków. W 1899 roku powstała w Warszawie organizacja pod nazwą Delegacja Elektrotechniczna. Wchodziła ona w skład Sekcji Techniczno-Przemysłowej Warszawskiego Oddziału Popierania Rosyjskiego Przemysłu i Handlu. Inicjatorem powołania Delegacji Elektrotechnicznej i jej przewodniczącym był **Kazimierz Obrębowicz**.

Delegacja Elektrotechniczna przekształciła się w 1904 roku w Koło Elektrotechników, które w roku 1907 weszło w skład Stowarzyszenia Techników w Warszawie. Koło przejawiało działalność m.in. w zakresie przepisów i słownictwa. W jego skład wchodziła tzw. Komisja Przepisowa. Przewodniczącymi Koła byli kolejno Tomasz Ruśkiewicz, Mieczysław Pożaryski, Ksawery Gnoiński i Stanisław Odrowąż-Wysocki. Na Nadzwyczajnym Zjeździe Techników Polskich w Warszawie, w 1917 roku powołano Centralną Komisję Słownictwa Elektrotechnicznego, a jej organizację zlecono Kołu Elektrotechników. We Lwowie, w 1901 roku została utworzona Sekcja Elektrotechniczna przy Towarzystwie Politechnicznym. Inicjatorem powołania Sekcji był **Józef Tomicki**. Formalne powołanie Sekcji Elektrotechnicznej odbyło się w roku 1908. Jej przewodniczącym został **Kazimierz Drewnowski**, który był również organizatorem i przewodniczącym Komisji Słownictwa Elektrotechnicznego. Działalność Sekcji zaowocowała wydaniem słownika elektrotechnicznego. W Krakowie najaktywniejszymi elektrykami byli m.in.: **Stanisław Bieliński**, **Henryk Dubeltowicz** i **Leonard Zgliński**.

W 1914 r. utworzono Sekcję Elektryczną Krakowskiego Towarzystwa Technicznego, która zajmowała się pracami nad słownictwem elektrycznym, działalnością odczytową i sprawami koncesjonowania przemysłu elektrotechnicznego. W Zagłębiu

Dąbrowskim, w 1911 roku powstało Koło elektrotechników przy Sekcji Górniczo-Hutniczej Warszawskiego Oddziału Towarzystwa Popierania Rosyjskiego Przemysłu i Handlu, które zajmowało się tematami związanymi ze słownictwem elektrycznym, sprawami szkoleniowymi i organizacyjnymi. Pierwszym jego prezesem został **Jan Brzostowski**. W roku 1913 z inicjatywy tego Koła założono w Sosnowcu Stowarzyszenie Techników. Po zatwierdzeniu jego statutu przez władze carskie w roku 1914, Stowarzyszenie rozpoczęło działalność, a w jego składzie znalazło się autonomiczne Koło Elektrotechników, którego prezesem został inż. **Kazimierz Gayczak**.

W 1918 roku powstał Wydział Elektrotechników w ramach Stowarzyszenia Techników Polskich w Poznaniu i Koło Elektrotechników przy Łódzkim Stowarzyszeniu Techników w Łodzi.

Po odzyskaniu niepodległości Polska znalazła się w szczególnie trudnej sytuacji ponieważ trzeba było scalić tereny znajdujące się przed 1918 rokiem pod różnymi zaborami.

W czasach zaborów wdrażanie osiągnięć w dziedzinie elektryki na terenach polskich, będących dla państw zaborczych prowincją, szło od strony trzech różnych stolic, które jako pierwsze wprowadzały nowości. W wyniku tego w każdym z trzech zaborów był inny sprzęt elektryczny, produkowany według różnych wymagań, w każdym obowiązywały inne przepisy i stosowane było inne słownictwo.

Inną konsekwencją zaborów było to, że polska kadra inżynierska i naukowa była wykształcona w różnych ośrodkach naukowych i posiadała różną praktykę zawodową.

W niepodległej Polsce zapanował więc większy bałagan niż w innych państwach, które przynajmniej w swoich granicach, w miarę panowały nad sytuacją.

© peshkov - Fotolia.com

Na terenach Polski trzeba było szybko wprowadzić coś w rodzaju lokalnego IEC, jeśli państwo miało działać w miarę sprawnie. Oczywiście taka sama sytuacja miała miejsce i w innych dziedzinach.

Rok 1919 w Polsce zaznaczył się ogromną aktywnością w dziedzinie tworzenia struktur państwowych. W zakresie elektryki utworzono samodzielny Urząd Elektryfikacyjny przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu. Urząd ten sam nie tworzył norm ani przepisów lecz za przepisy państwowe uznawał wyniki prac Komisji Przepisowej wchodzącej w skład założonego w 1904 roku Koła Elektrotechników Stowarzyszenia Techników.

W 1921 roku Urząd Elektryfikacyjny przekształcono uchwałą Rady Ministrów w Wydział Elektryczny w Ministerstwie Robót Publicznych.

Powstanie SEP

Na zjeździe elektryków w Krakowie w roku 1912 podjęto uchwałę stwierdzającą konieczność utworzenia ogólnopolskiej organizacji elektryków. Na początku 1919 roku na zebraniu koła Elektrotechników w Warszawie ustalono termin zjazdu na czerwiec 1919 roku. Na zjeździe tym, który odbył się również w Warszawie, podjęto uchwałę o utworzeniu Stowarzyszenia Elektrotechników Polskich (SEP), do którego jako koła założycielskie przystąpiły cztery koła elektryków: Krakowskie, Lwowskie, Łódzkie i Warszawskie. Pierwszym prezesem został wybrany profesor

Mieczysław Pożaryski.

W skład tymczasowego zarządu weszli: **Kazimierz Drewnowski, Ksawery Gnoiński, Roman Podoski, Kazimierz Szpotański, Józef Tomicki, Gabriel Sokolnicki i Stanisław Bieliński.**

W 1919 r. powołano w SEP Centralną Komisję Przepisową, przy czym tempo i zakres jej prac nie odpowiadały bieżącym potrzebom w tej dziedzinie. Próby poprawy sytuacji polegały na wzmocnieniu roli Komisji, lecz nie przyniosło to jednak spodziewanych efektów. Brak norm i przepisów

próbowano skompensować, wydając tłumaczenie norm i przepisów niemieckich. Stosowanie tych norm i przepisów nie było jednak obowiązkowe.

Impas w pracach normalizacyjnych przerwano dzięki inicjatywie prof. Kazimierza Drewnowskiego, który widział poprawę sytuacji we współpracy międzynarodowej. W roku 1923 zgłosił akces Polski do IEC i był przez pewien czas wiceprezesem tej organizacji.

Statut IEC wymaga istnienia w kraju członkowskim komitetu reprezentującego ten kraj i posiadającego uprawnienia do stanowienia norm. Utworzono w tym celu Polski Komitet Elektrotechniczny (PKE), który w 1924 roku przejął prace Centralnej Komisji Przepisowej i stanowił polski komitet krajowy do współpracy z IEC. Do jego zadań należało opracowywanie i wydawanie Polskich Norm.

W 1929 r. powołano w SEP Centralną Komisję Normalizacji Elektrycznej (CKNE), która połączyła się z PKE zachowującym w ramach SEP autonomię do 1932 r.

Odtąd zaczął się wydajniejszy okres prac nad wydawaniem przepisów.

CKNE tworzyła przepisy dotyczące maszyn elektrycznych, materiałów instalacyjnych, budowy i ruchu urządzeń elektrycznych, przyłączy do sieci użyteczności publicznej, linii prądu silnego i inne. W ramach SEP działała również Centralna Komisja Słownictwa Elektrycznego (CKSE), której przewodniczącym był prof. Kazimierz Drewnowski.

Uchwalony na zjeździe założycielskim statut nakazywał stosowanie ustalonego przez CKSE słownictwa we wszystkich wydawnictwach SEP.

W pierwszych latach swej działalności CKSE opracowała i wydała drukiem kilkanaście części słownika elektrycznego, dotyczących m.in. takich dziedzin, jak: elektrotechnika teoretyczna, miernictwo elektrotechniczne, maszyny elektryczne, transformatory, oporniki, obliczanie przewodów elektrycznych i inne. Miało to wielkie znaczenie, ponieważ profesorowie wykładający w polskich uczelniach byli często przybyszami z różnych krajów i używali różnego słownictwa.

W powstałym z trzech zaborów państwie polskim elektrycy i wykładowcy używali terminologii przeniesionej z języków obcych, bo brakowało polskich odpowiedników wielu terminów. Metodą prostej adaptacji tych terminów do polskiego języka technicznego tworzone takie „polskie” terminy, jak „frekwencja”, „kapacytancja”, „induktancja”, „rezystancja”.

Istniały także pewne animozje pomiędzy różnymi szkołami elektryków. Każda z nich usiłowała przeforso-

wać swoje koncepcje, jako jedynie słuszne. Elektrycy wywodzący się ze szkoły lwowskiej byli zwolennikami wzorowania się na rozwiązaniach niemieckich, podczas gdy elektrycy warszawscy byli zwolennikami wzorów francuskich, belgijskich i angielskich. Profesor Kazimierz Drewnowski, dzięki swojemu autorytetowi łagodził konflikty i włożył wiele pracy w ujednoczenie terminologii i w organizację pracy nad normalizacją w elektrotechnice.

W 1936 r. SEP wydał I tom „Słownictwa elektrotechnicznego polskiego”, zawierający ok. 5000 terminów polskich z ich odpowiednikami francuskimi i niemieckimi, a w roku 1937 - słownik „Definicje elektryczne - Pojęcia podstawowe i ogólne”, zawierający terminy polskie z odpowiednikami angielskimi, francuskimi i niemieckimi oraz ich definicje.

W SEP zachodziły również zmiany organizacyjne, mające na celu skupienie w ramach tej organizacji wszystkich fachowców związanych z elektrycznością. Elektrycznością bowiem zajmowali się nie tylko elektrycy, ale także radiotechnicy rozwijający technikę radiową i radiokomunikacyjną oraz teletechnicy - specjaliści od łączności telefonicznej i telegraficznej. Byli i tacy, którzy badali wykorzystanie elektryczności w innych dziedzinach, jak np. w medycynie.

W 1928 roku do Stowarzyszenia Elektrotechników Polskich dołączyło Stowarzyszenie Radiotechników Polskich (a właściwie Radjotechników według ówczesnej pisowni) Polskich. W 1929 roku Komisarjat Rządu m. st. Warszawy zatwierdził statut i nazwę nowej, powstałej w ten sposób organizacji - Stowarzyszenia Elektryków Polskich (skrót również SEP).

W 1939 roku doszło do połączenia SEP ze Stowarzyszeniem Teletechników Polskich, tym razem bez zmiany nazwy. Taka integracja pozwoliła na przyspieszenie i usprawnienie prac w dziedzinie elektryki.

PKE w okresie przedwojennym opracował kilkadziesiąt dokumentów zwanych normami lub przepisami. Dotyczyły one podstawowych spraw z zakresu elektryki, takich jak kable, maszyny elektryczne, transformatory, instalacje, linie elektryczne, bezpieczeństwo itp. Normy opracowywano na podstawie najnowszych wówczas przepisów zagranicznych, przede wszystkim niemieckich ale także amerykańskich, francuskich, szwajcarskich i innych.

Normy były zatwierdzane przez zebrania plenarne PKE, a prawa do druku miało SEP. Autorzy norm powoływali się na zgodność z normami IEC (a raczej CEI, bo wtedy w Polsce panowała jeszcze moda na język francuski).

W trakcie użytkowania tych norm (czy przepisów) uzyskiwano doświadczenie, które pozwalało na ich poprawianie i nowelizację. Z początku dokumenty te miały oznaczenia PPNE (Polskie Przepisy i Normy Elektrotechniczne) i kolejny numer. Na przykład, wydanie pierwsze jednej z najważniejszych wówczas norm o tytule „Przepisy Budowy i Ruchu Urządzeń Elektrycznych Prądu Silnego” z roku 1928, miało numer PPNE/10 -1928.

Następne wydania tej normy i norm wydanych po 1929 roku już były oznaczane PNE (Polskie Normy Elektryczne). Były też normy dotyczące radiotechniki, np. norma PNE/25 dotyczyła „Przepisów budowy anten odbiorczych”. Jak widać termin „przepisy” rozumiano wtedy inaczej, niż obecnie. Wydaje się, że ówczesny termin „przepisy” miał znaczenie zbliżone do obecnego terminu „wymagania”, dlatego nie należy go mylić z obecnym pojęciem przepisów, kojarzącym się z zarządzeniem, rozporządzeniem czy ustawą.

Niektóre z norm były opracowywane przez PKE na zlecenie ministra robót publicznych i stanowiły załączniki do jego rozporządzeń. Jak należy przypuszczać, miały wtedy moc obowiązującą, w innym wypadku miały charakter zaleceń, a także czegoś w rodzaju „księgi mądrości” dla wszystkich elektryków, ponieważ były opracowywane przez najwyższe w tej dziedzinie autorytety.

W 1924 roku rozporządzeniem Rady Ministrów zostaje powołany **Polski Komitet Normalizacyjny**. Zajmował się on normalizacją w dziedzinach innych niż elektryka, która pozostawała w gestii PKE, lecz miał uprawnienia do rejestracji norm także elektrycznych.

Jednym z kierunków działalności PKE i SEP w okresie międzywojennym była ochrona rynku polskiego przed działaniami koncernów zagranicznych, zwłaszcza w dziedzinach mających wpływ na obronność kraju. Na uwagę zasługuje tu działalność SEP (Biuro Znak Przepisowego SEP), które wprowadziło certyfikację wyrobów, zwłaszcza w dziedzinie kabli elektrycznych.

W czasie wojny działalność PKE i SEP była oczywiście zabroniona przez okupantów, lecz w konspiracji prowadzono w miarę możliwości dalsze prace nad normami. Nie było to łatwe nie tylko z powodu zakazu lecz także z tego względu, że wielu członków tych organizacji rozproszyło się po świecie, zostało aresztowanych lub zginęło. Działalność elektryków skupiała się w Warszawie pod kierownictwem ostatniego przed wojną prezesa SEP, znanego przemysłowca inż. **Kazimierza Szpotańskiego**.

Prace normalizacyjne polegające głównie na przygotowaniu projektów „przepisów” na przyłączanie urządzeń odbiorczych i na „linie elektryczne napowietrzne prądu silnego” oraz na nowelizacji wspomnianej wyżej normy PNE-10 prowadził zespół kierowany przez **Henryka Tarnowskiego**, natomiast grupa pod kierownictwem **Kazimierza Mecha** opracowywała projekty niektórych działów słownictwa elektrycznego.

Koła SEP działały także w obozach jenieckich i na emigracji w Londynie.

Działalność normalizacyjna po II wojnie światowej

Po wojnie SEP i PKE wznowiły działalność. W 1945 r. pod przewodnictwem **Kazimierza Szpotańskiego** rozpoczęto starania i doprowadzono do wpisania SEP w rejestr stowarzyszeń naukowo-technicznych. W 1946 r., na zjeździe w Łodzi wznowiono działalność Centralnej Komisji Normalizacji Elektrycznej i Centralnej Komisji Słownictwa Elektrycznego. Działalność normalizacyjna zaczęła się praktycznie od zera ze względu na zniszczenia wojenne. Poginęły i zostały zniszczone księgozbiory i archiwa. Pozostali przy życiu i obecni w kraju elektrycy starali się odtworzyć normy i przepisy. Na początku wydrukowano znalezione normy przedwojenne w ich oryginalnym brzmieniu, a następnie je nowelizowano i poprawiano, dostosowując do nowych warunków.

Z czasem wycofywano niektóre normy i zastępowano je nowymi. Zachowano przedwojenną numerację norm i kontynuowano ją. Do roku 1950 wprowadzono około 100 norm dotyczących elektryki.

W roku 1950 normalizację w zakresie elektryki przejmuje reaktywowany **Polski Komitet Normalizacyjny**, od 1945 roku działający przy Prezydium Rady Ministrów. Formalnie nastąpiło to na wniosek Zarządu Głównego SEP. Było to wynikiem tendencji do centralizacji opracowywania i zatwierdzania norm, postępującej za ogólną tendencją centralizacji władzy w wyniku zmian ustrojowych. Specjaliści zajmujący się normalizacją w SEP weszli w skład Wydziału Elektrotechniki PKN.

Wydział Elektrotechniki PKN był przekształcany kolejno w Centralny Zakład Elektrotechniki, Zespół Elektrotechniki i w końcu w Zespół Elektryki działające kolejno w PKNiM, PKNMiJ i znów w PKN. Kierowali nim: **Jan Świetlikowski**, **Zygmunt Kołodziejczyk**, **Kazimierz Szulc**, **Władysław Borek**, **Zygmunt Zienkiewicz**, **Janusz Roszj**, a obecnie kieruje **Tomasz Schweitzer**.

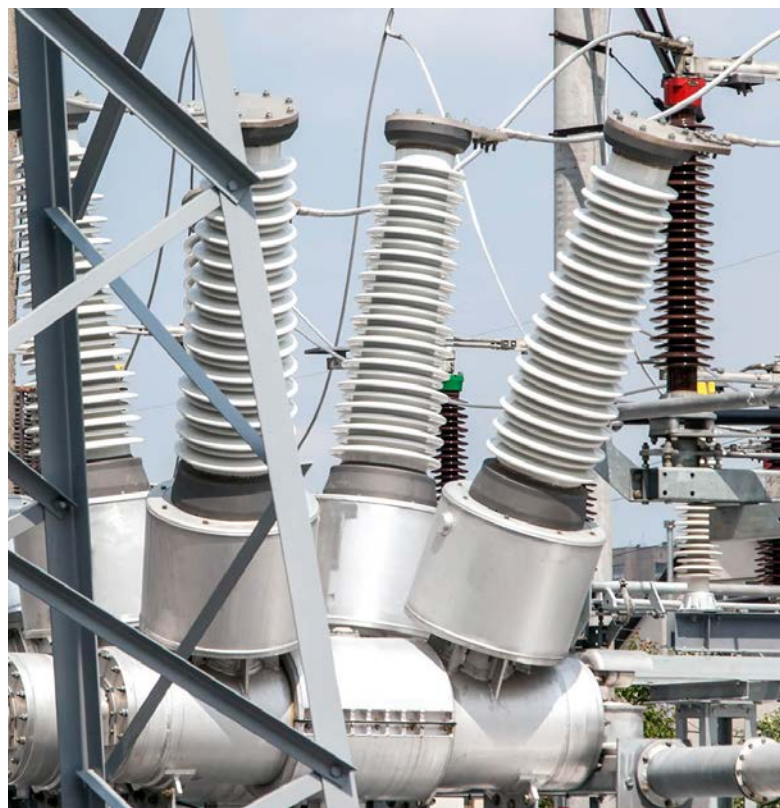
Elektryka jest dziedziną specyficzną. Z jednej strony jest to tylko jedna z dziedzin techniki, natomiast z drugiej strony ma ona cechy nieco podobne do tych, które miała niegdyś filozofia. Z filozofii wykształciły się właściwie wszystkie dziedziny nauki.

Podobnie z elektryki powstały nowe dziedziny nauki i techniki. Na początku elektryk „bawił” się baterią (czy ogniwem) i kawałkiem drutu, a teraz, oprócz energetyki, mamy do czynienia z informatyką, lotami kosmicznymi, kuchenkami mikrofalowymi, telefonią komórkową, elektrochemią, elektrobiologią, elektryką i elektroniką samochodową, oprzyrządowaniem medycznym i wieloma innymi dziedzinami, w których ma zastosowanie prąd elektryczny. Można zaryzykować twierdzenie, że nie ma obecnie dziedziny, która mogłaby istnieć bez elektryki.

Jak już wspomniano na początku, w historii przedwojennych organizacji elektryków w Polsce, najpierw istniała tendencja do integracji w jednej organizacji wszystkich fachowców związanych z normalizacją w dziedzinie elektryki. Obecnie, już w ramach działalności w PKN, z zespołu elektryki wydzielają się części „elektryczne” należące do innych, ukształtowanych dziedzin techniki. I tak np. z Zespołu Elektryki wydzielił się osobny Zespół Informatyki i Telekomunikacji, a część zagadnień elektrycznych „przeszła” do zespołów mechaniki, ochrony środowiska, górnictwa i hutnictwa. Mimo to, Zespołowi Elektryki nie brakuje pracy.

Po zawarciu w 1991 roku układu stowarzyszeniowego z Unią Europejską, zaszła konieczność dostosowania polskiego prawa normalizacyjnego do prawa europejskiego. Zadaniem PKN było wprowadzenie co najmniej 80% norm europejskich CEN/CENELEC jako Polskich Norm.

Ze względu na ogromną ilość tych norm i niemożliwość ich szybkiego przetłumaczenia na język polski, część tych norm zdecydowano się przyjąć w wersji oryginalnej, metodą tzw. uznania, a część przetłumaczyć. Tłumaczeniem objęto przede wszystkim normy najpotrzebniejsze i najbardziej istotne dla gospodarki. Jednocześnie należało wycofać stare Polskie Normy, które zostały uznane za sprzeczne, tzn. posiadające inny zakres lub zawierające inne wymagania na ten sam temat.

© sergbob - Fotolia.com

Zespół Elektryki dziś

W chwili obecnej jest w dziedzinie elektryki (pozostających w gestii Zespołu Elektryki) ponad 3300 Polskich Norm zatwierdzonych, z czego prawie 2500 norm to wprowadzone normy (ISO, IEC, EN), z których około 1500 wprowadzono metodą uznania.

Przetłumaczono około 1000 norm na język polski. Ponad 800 norm jest w opracowywaniu (przygotowywanych do wprowadzenia metodą uznania lub tłumaczenia) i prawie 300 norm europejskich i międzynarodowych jest przewidzianych do opracowywania. W związku z wprowadzaniem nowych norm wycofano prawie 1900 norm sprzecznych.

Z Zespołem Elektryki PKN współpracuje 39 komitetów technicznych (KT), do niedawna nazywanych normalizacyjnymi komisjami problemowymi (NKP), których członkami jest około 680 specjalistów. Są oni delegowani, zgodnie z ustawą o normalizacji z 2002 roku, przez organy administracji rządowej, organizacje gospodarcze, pracodawców, konsumenckie, zawodowe i naukowo-techniczne i placówki naukowe. W skład KT wchodzi także pracownicy PKN.

Członkowie KT objętych Zespołem Elektryki współpracują z IEC i CENELEC, a także z ISO i CEN w zakresie opracowywania nowych norm międzynarodowych i europejskich. Biorą czynny udział w posiedzeniach tych organizacji, opiniują projekty norm i biorą udział w głosowaniach. Od 2004 roku PKN jest członkiem CENELEC - Europejskiego Komitetu Normalizacji Elektrotechnicznej.

Znane jest stwierdzenie: „Na początku był chaos, a potem wynaleziono czajnik z gwizdkiem”. Wydaje się, że pasuje ono dość dobrze do normalizacji, a w szczególności do normalizacji w dziedzinie elektryki. Na początku był chaos, ale czy potem nastąpił całkowity porządek? Wprowadzono normalizację, lecz sama działalność normalizacyjna z czasem staje się coraz bardziej pracochłonna. Ludzie zawsze mieli tendencję do ułatwiania sobie życia, przy czym w pewnym momencie okazywało się, że im więcej wynalazków, tym życie staje się bardziej skomplikowane. Wszystko byłoby w porządku, gdyby normalizowano jakieś stałe zasoby, natomiast w dziedzinie elektryki zasoby te rozrastają się w zawrotnym tempie i utrzymanie porządku w normalizacji wymaga coraz większego wysiłku. Nowo wprowadzane normy często obejmują inny zakres niż wycofywane normy sprzeczne, pojawiają się nowe zagadnienia, rośnie liczba norm, projektów norm, propozycji nowych prac normalizacyjnych, dokumentów harmonizacyjnych, dokumentów roboczych, raportów technicznych, przewodników itp. Trudno obecnie wymienić, tak jak na początku działalności normalizacyjnej jakieś bardziej znaczące normy z zakresu elektryki - są ich setki.

Obecne problemy z normalizacją w dziedzinie elektryki różnią się więc nieco od tych, które występowały na początku działalności normalizacyjnej. Wtedy miała znaczenie głównie strona naukowo-techniczna normalizacji, teraz ze względu na liczbę norm, doszło do zagadnienia sprawności samego procesu tworzenia i wprowadzania norm.

Aby to wszystko ogarnąć, utrzymać w porządku i kontrolować, potrzebne były zmiany w organizacji pracy w PKN oraz wprowadzenie odpowiednich metod i narzędzi.

Wiele usprawniło wykorzystanie sieci komputerowej i wprowadzenie odpowiedniego oprogramowania, w szczególności systemu NORMA, pozwalającego między innymi na ewidencjonowanie norm, śledzenie etapów ich opracowywania, wymianę informacji po-

między działami PKN i programowanie prac. Obecnie, dla dalszego usprawnienia działalności normalizacyjnej, wprowadza się w PKN system jakości zgodny z normą ISO 9001.

Bibliografia

1. T. Schweitzer, *Historia polskiego prawa normalizacyjnego*, „Normalizacja”, 2004, nr 10.
2. J. Kubiakowski, *Oddział warszawski SEP od zarania jego powstania do roku 1946 (1882-1946)*, <http://www.ee.pw.edu.pl/sep-ow/hist-w/1919-45.htm>
3. J. L. Jakubowski, *Fragmenty autobiografii. Od połowów motyli do badania sztucznych piorunów*, <http://www.wiw.pl/wielcy/kwartalnik/JakubowskiJanusz.asp>
4. *Historia SEP*, <http://www.republika.pl/sepolsztyn/historia.html#top>
5. J. Szpotański, *Historia SEP w latach 1919-1999*, http://www.sep.com.pl/aktualnosci/jubileusz_historiaSEP.html
6. A. Marusak, *Wielcy elektrycy polscy*, <http://www.ee.pw.edu.pl/sep108/wep.htm>
7. Z. Białkiewicz, *Przekształcenie Koła Elektrotechników w Sosnowcu w Oddział Zagłębia Węglowego Stowarzyszenia Elektryków Polskich*, http://www.bze.com.pl/przeblad/2001_06//art_16_06_01.shtml
8. Praca zbiorowa: *Podręcznik Normalizacji*, Wydawnictwa Normalizacyjne, 1964.
9. *Informator PKN 1/2003*
10. PNE/10-1949 Przepisy budowy i ruchu urządzeń elektrycznych prądu silnego
11. CENELEC, <http://www.cenelec.org/Cenelec/About+CENELEC/CENELEC.htm>
12. IEC, *History*, <http://www.iec.ch/about/history/hentry-e.htm>

Od redakcji

Artykuł ten jest swoistym dopełnieniem artykułu „Historia polskiego prawa normalizacyjnego” opublikowanego w „Wiadomościach PKN” nr 5/2014. Takie ujęcie tematu jest spowodowane tym, że na początku działalności normalizacyjnej opracowywanie norm z zakresu elektryki przebiegało odrębnym trybem, stąd potrzeba oddzielnego omówienia.

Autor przedstawia historię normalizacji elektryki od początku aż do 2004 r.

XIX Kongres Polskiej Federacji Rynku Nieruchomości

W dniach 23-24.05.2014 r. odbył się w Bydgoszczy XIX Kongres Polskiej Federacji Rynku Nieruchomości. Uczestniczyli w nim pracownicy PKN Adam Muszyński i Sławomir Wilczyński. Zebranych osobom przedstawiono ofertę certyfikacji usług pośrednictwa w obrocie nieruchomościami na zgodność z normą PN-EN 15733:2010. Certyfikacja ta ma duże szanse stać się dobrowolnym „narzędziem”, za pomocą którego możliwa będzie skuteczna ochrona zarówno konsumenta, jak i pośrednika świadczącego usługi. Ochronę tę zapewnić może stworzenie systemu weryfikacji kompetencji zawodowych pośredników, co dotychczas było regulowane przepisami prawa (wycofane z dniem 31.12.2013).

Wystąpienie przedstawicieli PKN miało miejsce w drugim dniu obrad podczas panelu dyskusyjnego. Po przedstawieniu oferty, która spotkała się z dużym zainteresowaniem uczestników, wywiązała się dyskusja świadcząca o życzliwym przyjęciu oferty przez środowisko pośredników nieruchomości działających w stowarzyszeniach będących członkami PFRN.

Sławomir Wilczyński
Adam Muszyński
Polski Komitet Normalizacyjny

Dobrowolna certyfikacja usług pośredników w obrocie nieruchomościami na zgodność z normą PN-EN 15733 jako skuteczne narzędzie samoregulacji rynku

12 grudnia 2013 roku Polski Komitet Normalizacyjny opublikował normę PN-EN 15733:2010 Usługi pośredników w obrocie nieruchomościami - Wymagania dotyczące świadczenia usług przez pośredników w obrocie nieruchomościami. W normie tej sformułowane zostały pierwsze w Europie uzgodnienia dotyczące wymagań świadczenia usług przez pośredników w obrocie nieruchomościami. W poszczególnych krajach UE obserwuje się niejednakowe podejście do zagadnienia nadzoru w zakresie usług na rynku nieruchomości. W związku z tym, w normie podano jedynie ogólne wymagania, z zaleceniem, aby stanowiły one podstawę do określenia świadczenia profesjonalnych usług na wyższym poziomie oraz wymagań kompetencji zawodowych w usługach na rynku nieruchomości. Należy pamiętać, że jeżeli istnieją jakiegokolwiek przepisy prawne dotyczące pośredników w obrocie nieruchomościami są one nadrzędne i w przypadku sprzeczności wymagań pomiędzy przepisami europejskimi lub krajowymi a Normą Europejską, pierwszeństwo przysługuje przepisom. Pośrednicy w obrocie nieruchomościami podlegają zawsze w pierwszej kolejności krajowym i europejskim przepisom, które ich dotyczą.

W normie PN-EN 15733:2010 określone są wymagania dotyczące świadczenia usług przez pośredników w obrocie nieruchomościami świadczonych zarówno na rzecz podmiotów gospodarczych, jak i przede wszystkim konsumentów. Stosuje się je do wszystkich usług, w tym także świadczonych drogą elektroniczną i poprzez Internet.

Norma zawiera m.in:

- terminy i definicje występujące w obrocie nieruchomościami w szczególności określa definicje określające podstawowych uczestników transakcji, tzn. pośrednika w obrocie nieruchomościami, klienta, sprzedającego oraz kupującego;

- informacje dotyczące zarządzania relacjami z klientem w tym: wykaz przekazywanych klientowi informacji zarówno gdy klientem jest sprzedający, jak i kupujący;
- informacje nt. minimalnej zawartości i postanowień umowy pomiędzy klientem a pośrednikiem;
- wykaz informacji, które należy przekazać kupującemu, informacje dotyczące transakcji oraz sposób sygnalizowania i informowania stron transakcji o potencjalnym konflikcie interesów;
- opis sposobu świadczenia usług, prowadzenia transakcji, obowiązków w związku z posiadaniem przez pośrednika kluczy oraz pieniędzy otrzymanych przez pośrednika w obrocie nieruchomościami w związku z transakcją.

Norma określa także:

- katalog kwalifikacji i kompetencji pośredników w obrocie nieruchomościami;
- konieczność i sposób prowadzenia ustawicznego kształcenia zawodowego;
- konieczność posiadania ubezpieczenia działalności;
- sposób załatwiania reklamacji;
- podstawowy Kodeks Etyki zawodowej pośrednika.

Norma PN-EN 15733:2010 określa wymagania w sposób umożliwiający jej bezpośrednio zastosowanie jako dokumentu odniesienia w dobrowolnej certyfikacji usług.

Opracowanie i dobrowolne stosowanie normy dotyczącej usług pośrednictwa w obrocie nieruchomościami pozwala w widoczny sposób ograniczyć, a nawet całkowicie wyeliminować ingerencję administracji w funkcjonowanie rynku. Dodatkowym argumentem na słuszność takiego rozwiązania jest zachowanie zasady dobrowolności stosowania norm pozostawiającej uczestnikom rynku wolność wyboru przyjętego sposobu działania.

Istotnym elementem dobrowolnego systemu oceny usług na zgodność z wymaganiami ww. normy jest certyfikacja, czyli atestacja przez stronę trzecią w odniesieniu do usługi. Inaczej rzecz ujmując, jest to potwierdzenie za pomocą oceny dokonanej przez niezależną i bezstronną jednostkę (stronę trzecią), że przedmiot oceny, którym może być m.in. usługa, spełnia wyspecyfikowane wymagania dokumentu od-

niesienia, czyli w naszym przypadku Polskiej Normy. Zmiany zachodzące w gospodarce sprawiają, że rynek nabywcy zainteresowanego zakupem usługi wyłącznie z powodu jej niskiej ceny, staje się wraz z upływem czasu rynkiem konsumenta, który poza ceną, zwraca uwagę na jakość i inne dodatkowe walory oferowanej usługi. Certyfikacja dobrowolna usług jest sposobem na dostarczenie potencjalnemu klientowi informacji nt. oferowanej przez pośrednika usługi, sposobu jej świadczenia oraz możliwość porównania oferty z wymaganiami powszechnie dostępnego dokumentu odniesienia, czyli Polskiej Normy. Aktualna Polska Norma, stanowiąca podstawę certyfikacji, ustanawia bowiem pewien poziom, który usługa certyfikowana powinna oferować. Spełniając wymagania - poziom „firmowany” certyfikatem niezależnej jednostki certyfikującej kompetentnej do przeprowadzenia oceny - posiadacz certyfikatu ma na rynku przewagę marketingową w stosunku do podmiotów nieposiadających certyfikatu.

Decydując się na wybór usługi certyfikowanej na zgodność z normą:

- usługobiorcy i klienci są w stanie podejmować lepsze decyzje dotyczące usług oferowanych przez podmioty operujące na rynku;
- usługodawcy mogą skuteczniej osiągnąć akceptację i uzyskać zaufanie odnośnie świadczonych przez siebie usług;
- strony zainteresowane usługą uzyskują pewność, że została ona oceniona przez niezależną stronę trzecią na podstawie stałych i obiektywnych kryteriów dobrowolnej certyfikacji określonych np. przez normę usługi.

Znak Zgodności z Polską Normą - Znak PN

Znak PN jest jedynym w Polsce dobrowolnym znakiem certyfikacyjnym, przyznawanym na mocy Ustawy o normalizacji przez Polski Komitet Normalizacyjny.

Usługa certyfikowana
na zgodność z PN-EN 15733:2010

Certyfikacja usługi na Znak PN:

- potwierdza jakość i sposób świadczenia usługi zgodnie z kryteriami określonymi w dokumencie odniesienia - Polskiej Normie;
- zapewnia sprawowanie nadzoru nad usługodawcą oraz jego usługą, poprzez niezależną ocenę (System 5 certyfikacji wg PN-ISO/IEC Guide 67:2007);
- zapewnia klientowi możliwości odniesienia reklamacji do konkretnych zapisów dokumentu odniesienia (normy).

Znak PN skojarzony z usługą daje klientowi gwarancję, że usługodawca dobrowolnie poddający usługę ocenie zgodności z wymaganiami Polskiej Normy, zasługuje na pełne zaufanie klienta. Usługodawca zaś, mając na uwadze korzyści wynikające z certyfikacji dobrowolnej usługi na Znak PN, może zdecydować o przystąpieniu do systemu certyfikacji usług dobrowolnie dla potwierdzenia swojej rzetelności i jakości oferowanych usług.

Certyfikat zgodności usługi z normą jej dotyczącą ma także przewagę nad certyfikatem systemu zarządzania np. PN-EN ISO 9001. Należy bowiem pamiętać, że certyfikowany system zarządzania nie świadczy o zgodności samej usługi z normą odniesienia. Istotna dla klienta zgodność usługi z wymaganiami określonymi w dotyczącej jej normie wymaga bowiem oddzielnej certyfikacji. Certyfikat PN-EN ISO 9001 stanowi co najwyżej uzupełnienie certyfikatu usługi, nie jest natomiast jej zamiennikiem.

Więcej informacji na temat certyfikacji usług pośrednictwa w obrocie nieruchomościami na zgodność z normą PN-EN 15733:2010 otrzymać można przez kontakt z Polskim Komitetem Normalizacyjnym:

- telefoniczny: 22 556 77 63; 22 556 74 81
- mailowy: znakpn@pkn.pl

S.W.

Numery specjalne dostępne w sklepie PKN <https://sklep.pkn.pl>

Powstanie i działalność pierwszej Grupy Zadaniowej w PKN ds. Inteligentnego i Zrównoważonego Rozwoju Miast i Społeczności

15 stycznia 2014 r. odbyło się założycielskie spotkanie pierwszej w Polskim Komitecie Normalizacyjnym Grupy Zadaniowej, której zakres działalności jest zbieżny z tym, jaki realizuje Wspólna Grupa Koordynacyjna europejskich organizacji normalizacyjnych o nazwie „Smart and Sustainable Cities and Communities” (SSCC-CG).

Tę ostatnią powołano z końcem 2012 r. na wniosek krajowej jednostki normalizacyjnej Francji - AFNOR, która już w październiku 2011 r. wystąpiła oficjalnie do Rady Technicznej CEN o możliwość utworzenia Komitetu Technicznego do opracowania serii norm z zakresu zrównoważonego rozwoju społeczności. Jednak propozycja początkowo nie spotkała się z poparciem i potrzeba było wiele wysiłku zanim doszło do utworzenia europejskiej grupy SSCC-CG, która działa obecnie jako grupa wspólna wszystkich trzech europejskich organizacji normalizacyjnych - CEN, CENELEC i ETSI. Grupa koncentruje swoje wysiłki na identyfikacji wszelkich norm, które mogą wspomóc zintegrowane planowanie zrównoważonego rozwoju miast, a tym samym wzmocnić atrakcyjność przestrzeni miejskiej; na identyfikacji braków w tym obszarze oraz potencjalnych odbiorców tych norm.

W pierwszym posiedzeniu europejskiej SSCC-CG, które odbyło się 11 czerwca 2013 roku w Brukseli, uczestniczyła dwuosobowa polska delegacja. Spostrzeżenia, którymi podzielono się po powrocie do Polski oraz trwające w tym czasie w Polsce prace nad Krajową Polityką Miejską (KPM)¹, zachęciły do podjęcia próby stworzenia analogicznego ciała na

¹ KPM to dokument opracowywany przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, który jest celowym, ukierunkowanym terytorialnie działaniem państwa na rzecz zrównoważonego rozwoju miast i ich obszarów funkcjonalnych oraz wykorzystania potencjału miast w procesach rozwoju kraju. Pierwszy projekt KPM został opublikowany na stronie internetowej Ministerstwa.

szczeblu krajowym. Sprzyjały temu również nowe procedury prac Organów Technicznych PKN, które weszły w życie wraz z Zarządzeniem Prezesa PKN nr 30 z dnia 30 lipca 2013 r., proponując interesującą w tym kontekście formę jaką stanowi Grupa Zadaniowa (GZ). Pomimo iż nie powoływano jak dotąd Grup Zadaniowych w PKN, przekrojowy zakres tematyczny zachęcił do skorzystania z nowej możliwości. Za takim rozwiązaniem przemawiała także możliwość przekształcenia grupy w Komitet Techniczny, Podkomitet Techniczny lub Komitet Zadaniowy. Zdecydowano się zatem na powołanie multidyscyplinarnej Grupy Zadaniowej przy Radzie Sektorowej Sektora Elektrotechniki (SET), zapraszając do współpracy przedstawicieli różnych Sektarów Wydziału Prac Normalizacyjnych PKN. Wystosowane wówczas zaproszenie spotkało się z zainteresowaniem sporej części z nich, a inicjatywa ta uzyskała przy tym poparcie członków Rady Sektorowej SET, przy której zdecydowano się powołać nową grupę.

Grupa Zadaniowa 1 (GZ 1) powstała już 9 grudnia 2013 r. na podstawie protokołu podpisanego przez Przewodniczącą Rady Sektorowej SET. Jej pierwsze posiedzenie odbyło się miesiąc później, a otworzyła je wraz z Kierownikiem Sektora Elektrotechniki, Pani Jolanta Kochańska - Zastępca Prezesa PKN ds. Normalizacji - podkreślając, iż w PKN poszukiwane są obecnie kierunki dalszego rozwoju polskiej normalizacji i wszelkie sugestie od osób biorących udział w pracach normalizacyjnych, które dotyczą możliwości usprawnienia obecnego systemu, są przez Kierownictwo PKN mile widziane. Podczas kolejnych wystąpień podkreślano, że o zmianach w miastach powinni współdecydować mieszkańcy, gdyż to kreuje poczucie wspólnoty i wzajemnego zaufania, a kto inny jak nie oni stanowią główny kapitał miasta. O tym, jak istotny jest realny dialog z mieszkańcami podczas wdrażania pomysłów związanych z uspraw-

nieniem i promocją ich miasta można było przekonać się niedawno obserwując wyniki referendum dotyczącego organizacji zimowych igrzysk olimpijskich w Krakowie, w którym aż 70% krakowian (biorących udział w referendum) sprzeciwiło się ubieganiu się o organizację takiej imprezy. Dziś już można jedynie domniemywać, że wyniki tego referendum byłyby inne gdyby z mieszkańcami podjęto dialog i przedstawiono im konkrety, tj. planowane wydatki, sposoby pozyskiwania środków, a przede wszystkim oczekiwane korzyści dla miasta. Pomocne w tym kontekście byłoby niewątpliwie skorzystanie z opracowanej na szczeblu międzynarodowym normy ISO 20121:2012, która podaje organizatorom różnego typu wydarzeń wytyczne w zakresie ich planowania i realizacji zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Niestety norma ta nie została jak dotąd wprowadzona do zbioru PN, przez co świadomość nt. korzyści jakich można oczekiwać z jej stosowania jest u nas niewielka. Może na to pozytywnie wpłynąć nowo powstała GZ 1 przez analizę zasadności wprowadzenia normy ISO 20121:2012 do zbioru PN i zachęcając odpowiedni OT w PKN do podjęcia się tego typu działań.

Podczas kolejnych wystąpień na pierwszym, założycielskim posiedzeniu GZ 1 podkreślano potrzebę zharmonizowania terminologii z obszaru tzw. „inteligentnych” miast, zaznaczając, że przez „inteligentne” należy rozumieć takie, które dzięki nowoczesnym technologiom informacyjno-komunikacyjnym jest zarówno dobrze zarządzane, jak i przyjazne mieszkańcom, kreatywne, uczące się oraz potrafiące rozwiązywać problemy diagnozowane trafnie i na czas dzięki stałej i rzeczywistej interakcji między władzami a mieszkańcami. Podkreślono również rolę tzw. inteligentnych specjalizacji, którymi są regionalne specjalizacje uznawane za mające szczególny udział w rozwoju danego obszaru. Nie obyło się również bez nawiązania do sprzecznych interesów poszczególnych branż reprezentowanych w GZ 1, co jedynie podkreśla zasadność powstania tego typu grupy, ponieważ elementy składowe miasta muszą być zintegrowane dla jego prawidłowego trwania, funkcjonowania i rozwoju.

Pomimo iż upłynęło zaledwie pół roku od momentu oficjalnego rozpoczęcia prac w ramach GZ 1, zorganizowano już ogółem trzy posiedzenia tej grupy, a w ostatnim z nich, które miało miejsce 22 maja 2014 r., brał udział przewodniczący europejskiej SSCC-CG, p. Jean Félix, prezentując obecnym

bieżące prace i cele grupy, których efektem ma być normalizacyjny plan działań na rzecz realizacji wizji „inteligentnych i zrównoważonych” miast europejskich. Pod jego kierunkiem powstają również normy ISO ujednociające w wymiarze globalnym terminologię z tego obszaru oraz dostarczające narzędzia dla monitorowania zrównoważonego rozwoju miejskiego. Pierwsza z nich - norma ISO 37120:2014 dotycząca oceny usług świadczonych w miastach, już została opublikowana i obecnie trwają rozważania w GZ 1, który Komitet Techniczny w PKN byłby najbardziej odpowiedni do wprowadzenia tej normy do zbioru PN.

Wydaje się, że jest to dobry początek działalności GZ 1, której prace ukierunkowane są na wspieranie i koordynowanie wszelkich działań normalizacyjnych prowadzonych na szczeblu krajowym w kontekście realizacji wizji miasta o strategii rozwoju opartej na zasadach „inteligentnego” i „zrównoważonego” rozwoju wymagającego kompromisów i kompleksowych rozwiązań. Kompromisy można osiągnąć poprzez zmianę naszego modelu życia i przyzwyczajzeń, czy też zmianę technologii produkcyjnych na bardziej efektywne i mniej uciążliwe dla środowiska, co umożliwi przywrócenie harmonii człowiek - przyroda. Dążenie do osiągnięcia tego stanu rzeczy poprzez wybieranie rozwiązań, które znalazły już szeroką akceptację ma zapewnić, iż dłożone zostaną wszelkie starania, aby dane miasto stało się miejscem atrakcyjnym zarówno do życia, jak i do pracy, do założenia rodziny, do kształcenia się, do przyciągnięcia inwestorów z zewnątrz, czy też do „rozkrecenia” własnego interesu. Skuteczność działań podejmowanych przez nowo powstałą GZ 1 będzie naturalnie tym większa i efektywniejsza im będzie bardziej zaawansowana harmonijna i ścisła współpraca przedstawicieli różnych środowisk i różnych branż oraz kompleksowe uwzględnienie kluczowych dla funkcjonowania miasta obszarów. Nierozsądne są spory o większe czy mniejsze znaczenie bądź też dominację poszczególnych aspektów, od których zależy rozwój miasta - ich wyważenie jest niezbędne do wykreowania wygodnego i zdrowego miejsca do życia również dla przyszłych pokoleń.

Opracowała Alicja Haras - koordynator GZ 1

Barbara Kęsik

Mundial z normami w tle

Jubileuszowe XX Mistrzostwa Świata w Piłce Nożnej rozgrywane są od 12 czerwca do 13 lipca 2014 r. w Brazylii. Mecz otwarcia odbył się w Sao Paulo, zaś finał będzie rozegrany w Rio de Janeiro. To, że Mistrzostwa odbywają się w Brazylii, gdzie piłkę nożną traktuje się niemal jak religię, podnosi ich koloryt i atrakcyjność. Jednak o klasie drużyn piłkarskich coraz częściej decyduje nie spontaniczność, lecz „żelazna” taktyka oraz zastosowanie najnowszych zdobyczy techniki. W tym zadaniu ma swój udział również normalizacja.

Na murawy z PN

Wielkie znaczenie dla piłkarzy ma stan murawy boiska, czyli gęstość i jakość trawy oraz równość i stabilność powierzchni. Nawierzchnia trawiasta jest wspomagana nawadnianiem oraz (coraz częściej) podgrzewaniem. Umożliwia to rozgrywanie meczów przez cały rok, zapewnia komfortowe warunki zawodnikom, zmniejsza ilość kontuzji. Zakładanie i utrzymanie murawy stało się problemem technicznym, konieczne jest przestrzeganie pewnych parametrów.

W takiej sytuacji trzeba znać obiektywne metody oceny istotnych cech powierzchni trawiastej boiska. Takie właśnie metody podano w wielu Polskich Normach pod wspólnym tytułem „Nawierzchnie terenów sportowych”. Pod tym hasłem w Katalogu PN znajdujemy aż 36 norm dotyczących tej kwestii. Wszystkie polecamy uwadze działaczy sportowych, jednak w tym tekście ograniczymy się tylko do ogólnego omówienia niektórych norm z tej dziedziny.

Metody badań dotyczące wyznaczania stopnia pokrycia gruntu darnią naturalną podano w normie [PN-EN 12231:2005](#). Opisano w niej 3 metody określania nawierzchni trawiastych. Metoda A - to po prostu

wizualna ocena nawierzchni, w metodzie B używamy tzw. ramy kwadratowej, a w metodzie C do oceny murawy sięgamy po szablon.

Istotna jest także norma [PN-EN 12232:2005](#), która pozwoli precyzyjnie ustalić grubość darni naturalnej.

Z kolei wysokość murawy darni naturalnej znajdziemy w normie [PN-EN 12233:2005](#).

Organizatorom meczów piłkarskich sen z powiek spędza pogoda. Można świetnie przygotować murawę, ale ten stan rzeczy szybko zmienia ulewny deszcz. Istotna wtedy może się okazać orientacja co do prędkości przesiąkania wodą darni naturalnej. W normie [PN-EN 12616:2014-02](#) podano 3 metody wyznaczania prędkości przesiąkania wodą. Warto zwrócić uwagę na metodę B - bo ona jest stosowana do darni naturalnej.

Na koniec krótkiego omówienia wskażmy normę [PN-EN 14837:2006](#) - podano tam metodę wyznaczania odporności nawierzchni sportowych na poślizg w zetknięciu z butami piłkarza, w której rozpatrywane są 2 warianty: podeszwa z korkami lub bez korków.

Piłka

Jednak nawet najlepiej przygotowana murawa to tylko element pomocniczy. Tak naprawdę liczą się tylko gole. I tu dochodzimy do normy ważnej dla całego środowiska piłkarskiego: [PN-EN 12234:2014-02](#). W normie tej podano metodę wyznaczania zachowania się piłki podczas toczenia po nawierzchni sportowej. W ściśle określonych warunkach (stan nawierzchni, temperatura i wilgotność względna, wiatr) oblicza się odległość toczenia się piłki oraz jej prędkość. Świadomość takich danych może zwiększyć skuteczność piłkarzy i zawoalować bramkami.

Piłka do gry w piłkę nożną jest kulista, sporządzona ze skóry lub innego dozwolonego materiału o wymiarach:

- obwód 68-70 cm
- waga 410-450 g.

Wszystkie te właściwości są sprawdzane w laboratoriach testowych i wówczas, gdy są zgodne, piłka zyskuje akceptację specjalistów z Międzynarodowej Federacji Piłki Nożnej (FIFA).

O dopuszczeniu piłki do gry decyduje wyłącznie sędzia, który dokonuje jej wyboru i sprawdza ww. cechy fizyczne. Większość nowoczesnych piłek jest

zsytych z 32 części. Piłka musi być solidnie wykonana, „mknie” bowiem do bramki z szybkością 100 km/h.

Bramka - sprzęt kultowy

Na bramkę patrzą z nadzieją rzesze kibiców, a piłkarzom śni się po nocach. Jest to istotny sprzęt boiskowy,

a o jego parametrach można się dowiedzieć z normy [PN-EN 748:2013-09](#). Podano w niej wymiary i typy bramek. Określono także materiał, z którego powinien być wykonany każdy element bramki. W wymaganiach bezpieczeństwa skoncentrowano się na określeniu wytrzymałości i stateczności urządzenia (rama bramki, siatka). W normie zawarto także metody badań umożliwiających sprawdzenie tych istotnych cech bramki. Jeśli więc producent bramki zastosował się do wskazań tej normy, nasi piłkarze mogą z całym zaufaniem strzelać bramki i powinny one wytrzymać nawet najsilniejszy strzał.

Oświetlenie

Trzeba zapewnić piłkarzom możliwość gry w każdych warunkach. Jeśli przyjdzie im rozgrywać mecz przy świetle sztucznym, to pomocna może okazać się norma [PN-EN 12193:2008](#). W normie przedstawiono wymagania dotyczące oświetlenia stosowanego podczas zawodów sportowych, np. natężenie oświetlenia czy kontrola instalacji.

Niezależnie jednak od wyniku mundialu, warto skorzystać z bogatego dorobku normalizacyjnego w tej dziedzinie. Trenerów, szkoleniowców, działaczy sportowych i licznych kibiców nie trzeba przecież przekonywać, że na sukces sportowy składa się wiele czynników.

Wiedza normalizacyjna - nowy portal PKN

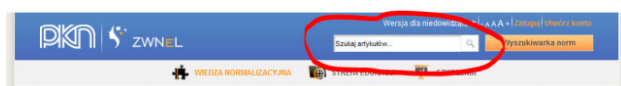
ZWNeL (Zarządzanie Wiedzą Normalizacyjną i e-Learning) to serwis informacyjny, który został utworzony z myślą o:

- udzieleniu odpowiedzi na najczęściej zadawane przez klientów pytania i popularyzowaniu wiedzy normalizacyjnej wśród osób stawiających pierwsze kroki w normalizacji;
- zachęcaniu młodzieży do zapoznania się z tą dziedziną i jej rolą w naszym życiu;
- umożliwieniu zdalnego korzystania z kursów na temat normalizacji;
- umożliwieniu wyszukania i przeczytania normy z dziedziny, którą zainteresowany jest klient;
- umożliwieniu szerokiej wymiany informacji normalizacyjnej i konsultacji między użytkownikami normalizacji i współpracownikami PKN, dzięki udostępnieniu takich narzędzi jak: forum, tablica, blog, czat.

Cele te znalazły odzwierciedlenie w organizacji strony głównej portalu, znajdującego się pod adresem wiedza.pkn.pl

Blok „Wiedza normalizacyjna” zawiera artykuły dotyczące podstawowych pojęć z zakresu normalizacji i popularnych zagadnień normalizacyjnych.

Wyszukiwanie tekstu na interesujący użytkownika temat umożliwia wyszukiwarka umieszczona u góry strony.

Mogą Państwo odnaleźć w tym bloku także publikacje PKN, zapoznać się treścią tych, które są bezpłatne lub kupić je w sklepie internetowym PKN.

Blok „Strefa edukacji” informuje o ciekawych

inicjatywach Polskiego Komitetu Normalizacyjnego w zakresie oświaty i szkolnictwa wyższego, w tym organizowanych w szkołach konkursach z zakresu wiedzy o normalizacji.

Blok „Szkolenia” zawiera aktualnie bezpłatne kursy e-learningowe, które w ciekawej formie ilustrują wszechobecność normalizacji. Blok ten będzie rozwijany i zawierać będzie również szkolenia płatne.

Wyszukiwarka norm

W prawym górnym rogu strony głównej znajduje się niewielkie okienko, pod którym znajduje się wyszukiwarka norm. Korzystając z niej, użytkownicy mogą szybko odszukać wybraną Polską Normę. Po przejściu do prezentacji szczegółowego wyniku wyszukiwania istnieje możliwość przejścia do sklepu w celu zakupu normy, bądź do modułu Czytelnia, aby przeczytać pełną treść normy.

Normalizacja wydanie III 2013

Publikacja jest źródłem wiadomości o normalizacji, korzyściach z niej płynących, zasadach systemu normalizacyjnego, związkach normalizacji z prawem, w tym roli normalizacji w systemie oceny zgodności i certyfikacji.

Cena netto pliku 75,00 PLN

[Czytaj](#) [Kup w sklepie](#)

Wyszukanie normy możliwe jest wg wielu atrybutów: numeru normy, ICS, słów lub frazy w tytule, legislacji, Organie Technicznym, sektorze, wersji językowej, statusie.

Moduł Czytelnia dostępny jest jedynie dla członków Komitetów Technicznych.

Komunikatory (dostępne dla posiadających konto w portalu)

Osobom aktywnym i zaangażowanym nasz portal daje możliwość, po zalogowaniu się, komunikowania się, konsultacji i dyskusji poprzez uczestnictwo w forum czy skorzystanie z innych komunikatorów, które zostały dokładnie opisane w portalu (zakładka KOMUNIKATORY na dole strony). Można też zamieszczać artykuły, zdjęcia czy filmy. Funkcjonalność umożliwia zawieranie znajomości oraz śledzenie aktualności u osób znajdujących się w grupie znajomych.

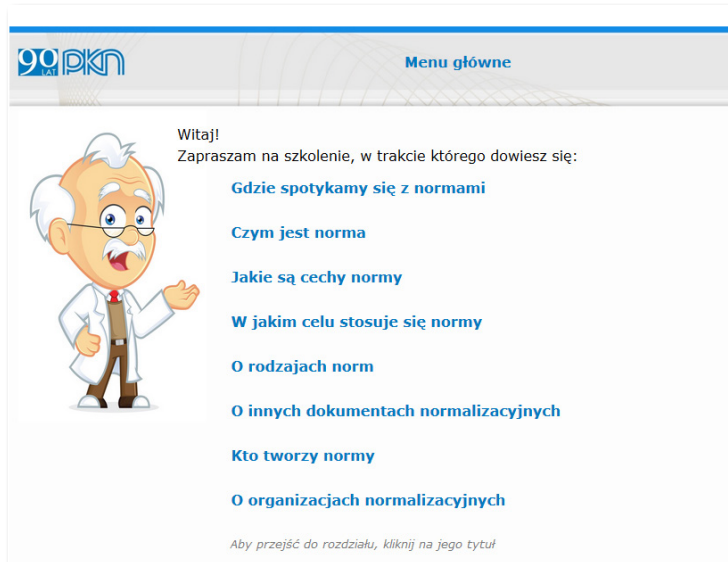
Każdy zalogowany użytkownik ZWNeL może prowadzić blog, określa jedynie czy jego blog dostępny jest dla wszystkich, dla znajomych czy też jest całkowicie prywatny i nikt poza autorem nie ma do niego dostępu.

Czat umożliwia zalogowanym użytkownikom prowadzenie rozmów tekstowych między sobą. Czat widoczny jest w dolnej części każdej strony.

Newsletter

W portalu funkcjonują dwa rodzaje bezpłatnego newslettera:

- **newsletter treści** pozwalający na otrzymywanie informacji z danego bloku („Wiedza normalizacyjna”, „Strefa edukacji”, „Szkolenia”); automatyczna wysyłka odbywa się w przypadku wystąpienia zmian w określonym bloku,
- **newsletter norm** zawierający listę nowo opublikowanych Polskich Norm; automatyczna wysyłka odbywa się raz na dobę.

Menu główne

Witaj!
Zapraszam na szkolenie, w trakcie którego dowiesz się:

- [Gdzie spotykamy się z normami](#)
- [Czym jest norma](#)
- [Jakie są cechy normy](#)
- [W jakim celu stosuje się normy](#)
- [O rodzajach norm](#)
- [O innych dokumentach normalizacyjnych](#)
- [Kto tworzy normy](#)
- [O organizacjach normalizacyjnych](#)

Aby przejść do rozdziału, kliknij na jego tytuł

Komunikatory

ZWNeL to coś więcej niż tylko wiedza i edukacja. Dołącz do społeczności normalizacyjnej przez rejestrację i korzystaj w dowolny sposób z dostępnych komunikatorów. Pozwólą Ci one nawiązać nowe znajomości, prowadzić dyskusje na forach lub prywatnie, zamieszczać krótkie wpisy, a także artykuły, zdjęcia i filmy.

Zachęcamy do zapoznania się z portalem i aktywnego uczestnictwa!

Wszelkie uwagi chętnie przyjmujemy - prosimy je zgłaszać poprzez formularz znajdujący się w zakładce KONTAKT.

H.S.

Jak normalizacja może wspierać „srebrną gospodarkę”?

Europejskie organizacje normalizacyjne są gotowe do współpracy z biznesem i innymi podmiotami, w tym grupami reprezentującymi starszych obywateli i konsumentów, przy opracowywaniu norm przyjaznych dla osób starszych. Norm, które będą spełniać potrzeby starzejącej się populacji i wspierać wzrost „srebrnej gospodarki” w Europie. To główny wniosek debat, które miały miejsce na 3. European Standardization Summit w Stambule - 11 czerwca 2014 roku. „Jak normalizacja może wspierać srebrną gospodarkę?” to główny temat posiedzenia zorganizowanego przez CEN i CENELEC razem z TSE (krajową jednostką normalizacyjną Turcji). W wydarzeniu wzięło udział ponad 200 osób, w tym liderzy z krajowych, europejskich i międzynarodowych organizacji normalizacyjnych, a także przedstawiciele tureckiego rządu, Komisji Europejskiej i innych zainteresowanych stron.

Europa doświadcza znaczących zmian demograficznych. Miliony ludzi urodzonych w czasie tzw. „baby boom” (po 1945 r.) dożywa sędziwego wieku. Dzięki postępowi w świadczeniu opieki zdrowotnej i nauk medycznych wzrasta średnia długość życia. Efektem tych zmian jest to, że liczba osób w wieku powyżej 65 lat zwiększy się dwukrotnie w ciągu najbliższych 50 lat. Rzeczywiście przewiduje się, że w 2025 roku osoby starsze (powyżej 65 lat) będą stanowić co najmniej 20% populacji w większości krajów europejskich.

Pojęcie „srebrnej gospodarki” odnosi się do szerokiego zakresu działań, które spełniają potrzeby starszych obywateli i klientów. Obejmuje ono kwestie związane z gospodarką mieszkaniową, ochroną środowiska, zdrowiem i bezpieczeństwem, transpor-

tem, technologiami informacji i komunikacji (ICT), różnorodnymi formami wypoczynku oraz różnego rodzaju usługami np. usługi opieki domowej, etc. European Standardization Summit w Stambule otworzył **Hulusi Şentürk**, Prezes TSE. Temat „srebrnej gospodarki” wprowadził **Ebbe Johansen**, Wiceprezes AGE Platform Europe, która reprezentuje interesy starszych obywateli wobec instytucji europejskich.

Neelie Kroes, Wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej podkreśliła, że obszarem, w którym normy mogą przyczynić się do poprawy jakości życia osób starszych jest opieka zdrowotna. Podkreśliła również korzyści ekonomiczne, jakie Europa może uzyskać dzięki globalnej „srebrnej gospodarce”, która jest warta około 3 bilionów € rocznie. Według N. Kroes: „Srebro jest nowym złotem!”

W programie wydarzenia przewidziano również sesje równoległe, podczas których zostały przeanalizowane i szczegółowo omówione konkretne obszary. Wśród poruszanych tematów znalazły się: „Normalizacja w odniesieniu do świadczeń opieki zdrowotnej”; „Miasta, domy i środowisko przyjazne dla osób starszych”, „Umiejętności dla srebrnej gospodarki” oraz „Technologia i innowacje na rzecz niezależnego życia i aktywnego starzenia się”.

Delegaci dowiedzieli się o różnych działaniach normalizacyjnych, które są już podjęte przez CEN i CENELEC we współpracy z zainteresowanymi stronami, w szczególności w odniesieniu do „projektowania dla wszystkich” i „dostępności w budownictwie”, a także „inteligentnych domów”. CEN i CENELEC współpracują również z ETSI w kwestii norm dotyczących dostępności produktów i usług w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych, jak również w odniesieniu do „inteligentnego i zrównoważonego rozwoju miast i społeczności”.

Wnioski z posiedzenia były przedstawione podczas ostatniej Sesji Plenarnej przez **Friedricha Smaxwila**, Prezydenta CEN. Zauważył on, że zmiany demograficzne w Europie są zarówno „dużym wyzwaniem dla

naszych społeczeństw i usług publicznych”, jak również „złotym wiekiem możliwości dla firm, które są gotowe i zdolne do spełnienia potrzeb starszych konsumentów”.

„Jest to również ogromna szansa dla europejskich organizacji normalizacyjnych, jeśli będziemy w stanie pokazać, że nasze normy mogą również przyczynić się do zaspokajania potrzeb starszych obywateli i konsumentów”, powiedział Prezydent CEN.

Według **F. Smaxwila**, **European Standardization Summit**, który odbył się w Stambule „podkreślił znaczenie działania w ścisłej współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, w tym przedsiębiorstwami, władzami publicznymi i dostawcami usług, jak również organizacjami, które są w stanie reprezentować potrzeby i oczekiwania osób starszych i konsumentów”. Wyniki ESS pomogą CEN i CENELEC we wzmocnieniu ich współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami i opracowanie wielu norm przyjaznych dla osób starszych w najbliższych latach.

*Press Release CEN CENELEC
Tłum. J.S.*

Sesja otwierająca 75. Posiedzenie Rady Technicznej CEN

W dniach 1 - 2 kwietnia 2014 r. odbyło się 75. Posiedzenie Rady Technicznej CEN* poprzedzone sesją otwierającą, którą poprowadziła Gudrun Rognvaldardottir - Wiceprezydent CEN ds. Technicznych i Przewodnicząca CEN BT.

Tematem sesji było dostosowanie europejskiego systemu normalizacyjnego (ESS) do nowego środowiska pracy. CEN i CENELEC wraz ze swoimi członkami oraz interesariuszami pracują obecnie nad stworzeniem kompleksowej strategii dla ESS. Największym wyzwaniem jest zmiana sposobu opracowywania i prezentowania norm podmiotom zewnętrznym, które funkcjonują poza systemem normalizacyjnym. Konieczne jest także włączanie młodych osób w proces normalizacyjny. Problem polega jednak na tym, że młode pokolenie pracuje w inny sposób w porównaniu do

tego, który dominuje w ESS. Sposoby dzielenia się wiedzą i tworzenia nowej, czyli tak naprawdę to, co stanowi podstawę normalizacji, zmieniły się znacznie w ciągu ostatnich 10 lat. Społeczność normalizacyjna musi te zmiany zaakceptować, a nie bronić się przed nimi. Proces ten na pewno nie będzie łatwy i szybki, ale jest konieczny. I to nie tylko w odniesieniu do wyboru tematów normalizacyjnych, ale również w dostosowaniu sposobów działania.

P.T.

*Rada Techniczna CEN jest organem kontrolującym całość procesu normalizacyjnego w CEN, ułatwia jego szybką i efektywną realizację przez komitety techniczne (TC), Centrum Zarządzania CEN-CENELEC (CCMC) oraz inne organy.

Informacje z sektorów

© Sergey Nivens - Fotolia.com

Sektor Górnictwa

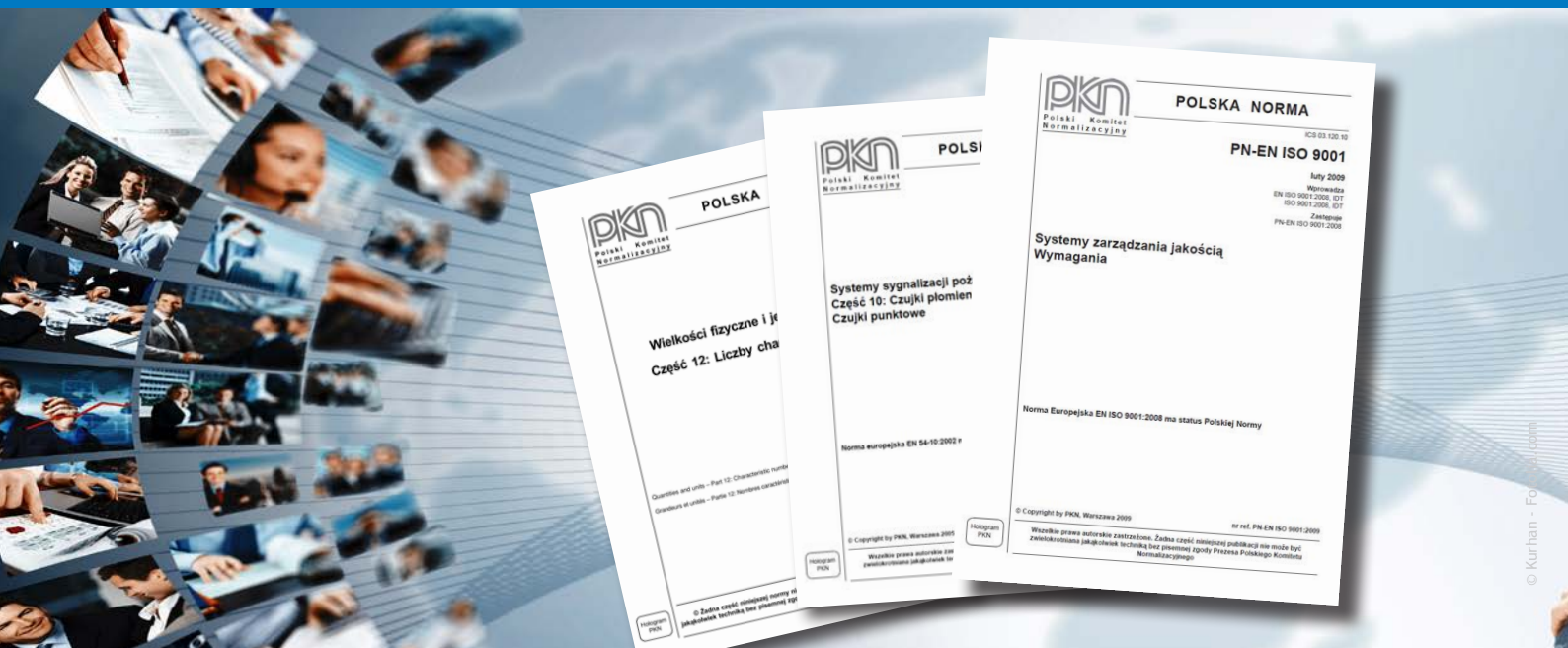
Coraz większe zapotrzebowanie na energię wymusza poszukiwania jej nowych źródeł. Technologia pozyskiwania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych na obecnym poziomie jej rozwoju charakteryzuje się niską wydajnością oraz wysokimi kosztami eksploatacji urządzeń. Wykorzystanie energii fuzji jądrowej w Polsce jest wciąż sprawą odległą i niepewnej przyszłości, natomiast rozwój stosowanych od dawna metod utylizacji energii rozpadu nuklearnego napotyka na coraz większą krytykę i niechęć społeczną w obliczu, nielicznych co prawda, ale groźnych dla środowiska awarii elektrowni atomowych. W odpowiedzi na te problemy kraje rozwijające się poszukują nowych źródeł energii mogących stanowić istotne uzupełnienie obecnie wykorzystywanych. Rozwój technologii pozyskiwania metanu ze złóż węgla kamiennego przyczynił się do utworzenia nowego Komitetu Technicznego ISO/TC 263 *Coalbed Methane*. Nasz kraj, jako największy producent węgla kamiennego w Europie, bierze aktywny udział w pracach tego Komitetu od momentu jego powstania, początkowo jako obserwator, a obecnie z pełnym członkostwem czynnym.

W ubiegłym roku w ISO/TC 263 powstała grupa robocza WG 1 *Fundamentals of CBM exploration* - został do niej zgłoszony, jako reprezentant Polski, przedstawiciel Głównego Instytutu Górnictwa w KT 275 ds. Techniki i Zagrożeń w Górnictwie, dr Henryk Koptoń. Na pierwszym spotkaniu tej Grupy, zorganizowanym na przełomie marca i kwietnia br. w Essen, jej członkowie zostali zapoznani z polskimi

doświadczeniami z dziedziny oznaczania zawartości metanu w pokładach węgla kamiennego oraz poinformowani o opublikowanej niedawno w naszym kraju PN-G-44200:2013-10 *Górnictwo - Oznaczanie metanonośności w pokładach węgla kamiennego - Metoda zwiercinowa*. Ponieważ do programu prac WG 1 wprowadzono Propozycję Nowego Tematu N13 *Method of determining Coalbed methane content*, delegacja polska zaproponowała, by wykorzystać treść Polskiej Normy do prac nad tym tematem. W podjętej na spotkaniu rezolucji 4/2014, Członkowie WG 1 poprosili o dostarczenie angielskiego tłumaczenia wspomnianej Polskiej Normy do prac nad przyszłym projektem Normy Międzynarodowej, co zostało zrealizowane przed końcem maja br.

Kolejne posiedzenie ISO/TC 263 oraz jego grup roboczych odbędzie się 18. sierpnia 2014 r. w Huainan (Chiny).

Opracowano na podstawie informacji z Sektorów PKN

Nowe Polskie Normy

Ochrona pracy w górnictwie

Na warunki klimatyczne kopalń podziemnych zasadniczy wpływ ma temperatura powietrza. Panująca w kopalniach temperatura jest z reguły wyższa niż na powierzchni. Jest to spowodowane głównie tym, że wydobywanie prowadzi się na poziomach coraz głębszych. Ponadto temperaturę w kopalniach zwiększają zainstalowane tam maszyny i urządzenia dużej mocy. Tak więc, aby poprawić warunki klimatyczne w kopalniach trzeba przede wszystkim obniżyć panującą w nich temperaturę. W tym celu stosuje się klimatyzację - w latach 90. ubiegłego wieku nastąpił stopniowy ale znaczący wzrost stosowania klimatyzacji w polskich kopalniach. Aby skutecznie poprawić warunki klimatyczne kopalń podziemnych potrzebne są precyzyjne pomiary i narzędzia. Tak właśnie należy postrzegać normę **PN-G-03100:2014-05 Ochrona pracy w górnictwie - Warunki klimatyczne kopalń podziemnych - Wyznaczanie temperatury zastępczej klimatu**. W dokumencie podano, w jaki sposób wyznacza się temperaturę zastępczą klimatu na stanowisku pracy. Norma definiuje temperaturę zastępczą klimatu jako: „wskaźnik dodatkowego obciążenia klimatu, wyznaczonego w sposób bezpośredni lub z pomiarów wartości temperatu-

ry suchej, temperatury wilgotnej oraz średniej prędkości przepływu powietrza”. Norma **PN-G-03100:2014-05** przyczyni się do zwiększenia komfortu oraz bezpieczeństwa pracy w kopalniach. Dokument został opracowany przez KT 221 ds. Górnictwa, Przeróbki i Analiz Rud.

ry suchej, temperatury wilgotnej oraz średniej prędkości przepływu powietrza”.

Norma **PN-G-03100:2014-05** przyczyni się do zwiększenia komfortu oraz bezpieczeństwa pracy w kopalniach. Dokument został opracowany przez KT 221 ds. Górnictwa, Przeróbki i Analiz Rud.

B.K.

Sektor Maszyn i Inżynierii

KT 15 ds. Maszyn i Urządzeń dla Przemysłu Spożywczego, Handlu i Gastronomii

Opublikowana została angielska wersja językowa [PN-EN 12042:2014-05 Maszyny dla przemysłu spożywczego - Automatyczne dzielarki ciasta - Wymagania z zakresu bezpieczeństwa i higieny](#). W normie podano wymagania dotyczące projektowania i wytwarzania automatycznych dzielarek ciasta, wyposażonych w podajnik kubekowy, wylot i zwartą obudowę oraz system dzielenia. Dzielarki te mogą być stosowane oddzielnie lub w linii technologicznej, w przemyśle spożywczym i zakładach rzemieślniczych, np. w wytwórniach makaronu, ciastkarniach. Służą one do dzielenia ciasta na odpowiednie porcje o wymaganej masie. Mogą być ładowane ręcznie lub mechanicznie. W normie podano wszystkie istotne zagrożenia, sytuacje i zdarzenia niebezpieczne odnoszące się do transportu, instalowania, regulowania, działania, czyszczenia, demontażu a także złomowania.

Norma została opracowana na podstawie mandatu M/396, udzielonego CEN przez Komisję Europejską i Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu, wspiera zasadnicze wymagania dyrektywy Nowego Podejścia 2006/42/WE Bezpieczeństwo maszyn.

KT 130 ds. Aparatury Chemicznej, Zbiorników i Butli do Gazów

W czerwcu br. została opublikowana angielska wersja językowa [PN-EN 14129:2014-06 Wyposażenie i osprzęt do LPG - Zawory bezpieczeństwa do zbiorników ciśnienio-](#)

[wych do LPG](#), w której określono wymagania dotyczące projektowania i badania sprężynowych i termicznych zaworów bezpieczeństwa przeznaczonych do użytku w zbiornikach stacjonarnych do LPG usytuowanych nad ziemią, pod ziemią lub w kopcu, zbiornikach LPG samochodów-cystern, wagonów-cystern, kontenerów zbiornikowych lub cystern wymiennych. Norma przewiduje badania zaworów do użytku w ekstremalnie niskich temperaturach do -40°C . Norma jest opracowana na podstawie mandatów: M/071 dotyczącego urządzeń ciśnieniowych oraz M/086 dotyczącego transportu materiałów niebezpiecznych.

Norma jest normą zharmonizowaną związaną z dyrektywą Nowego Podejścia 97/23/WE Urządzenia ciśnieniowe.

KT 277 ds. Gazownictwa

W maju br. opublikowane zostały angielskie wersje językowe [PN-EN 203-1:2014-05 Urządzenia gastronomiczne zasilane paliwami gazowymi - Część 1: Ogólne zasady bezpieczeństwa](#) oraz [PN-EN 203-2-7:2014-05 Urządzenia gastronomiczne zasilane paliwami gazowymi - Część 2-7: Wymagania szczególne - Opiekacze i różna bezkontaktowe](#). W Części 1. określono ogólne wymagania dotyczące konstrukcji, bezpieczeństwa, znakowania a także metody badań urządzeń zasilanych paliwami gazowymi używanymi w gastronomii i piekarnictwie. W informacyjnym Załączniku C wymieniono główne typy urządzeń objętych zakresem niniejszej normy. W Części 2. określono szczegółowe wymagania dotyczące konstrukcji i charakterystyki działania w odniesieniu do bezpieczeństwa, efektywności

energetycznej oraz znakowania opiekaczy i rożen bezkontaktowych. Podano również metody badań dla sprawdzenia tych charakterystyk. Obydwie normy zostały opracowane na podstawie mandatu udzielonego CEN przez Komisję Europejską i wspierają zasadnicze wymagania dyrektywy Nowego Podejścia 2009/142/WE Urządzenia spalające paliwa gazowe.

Oprac. SMC PKN

Alina Marczuk

Metody do oznaczania wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) w produktach żywnościowych

W kwietniu 2010 roku Komisja Europejska (HEALTH & CONSUMERS DIRECTORATE-GENERAL) wystąpiła do CEN z mandatem M/463 EN wnoszącym opracowanie pakietu Norm Europejskich dotyczących oznaczania potencjalnie szkodliwych dla zdrowia zanieczyszczeń powstających w żywności podczas procesów jej przetwarzania.

Mandat powiązany jest z Rozporządzeniem (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt. Regulacja ta stanowi, że zasady pobierania próbek oraz metody stosowane do celów urzędowej kontroli powinny być zgodne z odpowiednimi zasadami UE, uznanymi na forum międzynarodowym lub uchwałami przyjętymi przez Europejski Komitet Normalizacyjny CEN.

Poniżej przedstawiono wykaz tematów, które zostaną opracowane jako EN lub TS oraz terminy ich realizacji.

Do realizacji tych tematów wytypowano odpowiedni merytorycznie CEN/TC 275 Food analysis - Horizontal methods, WG 13 Process contaminants, z którym PKN współpracuje za pośrednictwem KT 235 ds. Analizy Żywności.

Jak wynika z przedstawionego wykazu cztery tematy są już w fazie realizacji. Trzy jako projekty Norm Europejskich na etapie - po ankiecie (projekty końcowe przewidywane w lipcu br.).

Wszystkie nizej wymienione projekty EN są równolegle wdrażane do Polskich Norm i po zatwierdzeniu w CEN zostaną wdrożone do zbioru PN w angielskiej wersji językowej:

- prPN-prEN 16618 Analiza żywności - Oznaczanie akrylamidu w żywności metodą chromatografii cieczowej w połączeniu z tandemową spektrometrią mas (LC-ESI-MS-MS)
- prPN-prEN 16619 Analiza żywności - Oznaczanie benzo[a]pirenu, benz[a]antracenu, chryzenu i benzo[b]fluorantenu w artykułach żywnościowych metodą chromatografii gazowej połączonej ze spektrometrią mas (GC-MS)
- prPN-prEN 16620 Analiza żywności - Oznaczanie furanu w kawie i produktach kawowych metodą chromatografii gazowej w fazie nad roztworem oraz spektrometrii mas (HS GC-MS)

Czwarty dokument Specyfikacja Techniczna CEN/TS 16621 Food analysis - Determination of benzo[a]pyrene, benz[a]anthracene, chrysene and benzo[b]fluoranthene in foodstuffs by high performance liquid chromatography with fluorescence detection (HPLC-FD) została zatwierdzona w CEN w kwietniu 2014 r.

Wyżej wymienione dokumenty umożliwią oznaczanie zanieczyszczeń występujących i powstających w żywności podczas procesów jej przetwarzania - między innymi oznaczanie benzo(a)piranu, który ostatnio budzi wiele emocji z racji zmian ustawodawczych określonych w ROZPORZĄDZENIU KOMISJI (UE) NR 835/2011 z dnia 19 sierpnia 2011 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 1881/2006 odnośnie do najwyższych dopuszczalnych poziomów wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w środkach spożywczych.

Lp.	Przedmiot oznaczania i metoda	Termin realizacji
1	Determination of acrylamide in potato-based products, cereal based products and coffee with LC-ESI-MS/MS	31/12/2013
2	Determination of acrylamide in potato-based products, cereal based products and coffee with GC-MS	31/12/2016
3	Determination of furan in coffee with HS GC-MS	31/12/2013
4	Determination of benzo(a)pyrene, benzo(a)anthracene, chrysene and benzo(b)fluoranthene in foodstuffs with GC-MS	31/12/2013
5	Determination of benzo(a)pyrene, benzo(a)anthracene, chrysene and benzo(b)fluoranthene in foodstuffs with HPLC-FD	31/12/2013
6	Determination of ethyl carbamate in stone fruit spirits, fruit marc spirits and other alcoholic beverages	31/12/2015
7	Determination of benzene in soft drinks, juices and baby food	31/12/2015
8	Determination of melamine and cyanuric acid in foodstuffs with LCMS/MS	31/12/2015
9	Determination of mineral oil in vegetable oils and foodstuffs on basis of vegetable oils	31/12/2016

Benzo(a)piren jest związkiem chemicznym z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), stosowanym na podstawie opinii naukowej byłego Komitetu Naukowego ds. Żywności (SCF) jako marker obecności i działania rakotwórczych WWA w żywności. W opinii z grudnia 2002 r. SCF zalecił przeprowadzenie dalszych analiz względnej zawartości takich WWA w żywności, w celu oceny dalszej przydatności benzo(a)pirenu jako markera. Z dalszych badań Panelu Naukowego ds. Zanieczyszczeń w Łańcuchu Żywnościowym (panel CONTAM) Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności wynikało, że najbardziej odpowiednim wskaźnikiem obecności WWA w żywności byłby układ czterech specyficznych związków chemicznych WWA, dlatego też podjęto decyzję o zmianie dopuszczalnych poziomów węglowodorów wielopierścieniowych w produktach żywnościowych Rozporządzeniem (UE) NR 835/2011 z dnia 19 sierpnia 2011 r.

W załączniku do ROZPORZĄDZENIA określono nowe najwyższe dopuszczalne poziomy dla sumy czterech substancji (WWA4, tj. benzo(a)pirenu, benz(a)antracenu, benzo(b)fluorantenu i chryzenu, zachowując przy tym odrębny najwyższy dopuszczalny poziom dla benzo(a)piranu, który przez pewien czas pozostaje zachowany w celu zapewnienia porównywalności danych historycznych z danymi uzyskiwanymi w przyszłości.

Dla mięsa i przetworów mięsnych, a także ryb i produktów rybołówstwa (oprócz szprota i małży) wędzonych tradycyjnie, dopuszczalny poziom dla sumy czterech węglowodorów od 01-09-2014 zostanie obniżony z 30 µg/kg do 12 µg/kg, natomiast dla benzo(a)pirenu zostanie obniżony z 5 µg/kg do 2 µg/kg. Wielu producentów tych popularnych w naszym kraju produktów nie jest w stanie sprostać tym wymaganiom gdyż uniemożliwiają to technologie przez nich stosowane. Jednak konsumenci mimo przywiązania do produktów tradycyjnych nie chcą kupować żywności szkodzącej ich zdrowiu.

Opracowane w CEN/TC 275/WG 13 nowe CEN/TS 16621:2014 i EN 16619, która zostanie zatwierdzona wkrótce, umożliwią urzędowym jednostkom kontrolnym egzekwowanie przestrzegania prawidłowości przeprowadzania procesów produkcyjnych.

Należy podkreślić, że pozostałe tematy, które będą opracowane jako EN, a których realizacja jest przewidziana w 2015 i 2016 roku są niemniej istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa żywności i naszego zdrowia wymagają omówienia w oddzielnej publikacji.

Komitety Techniczne - maj 2014 r.

Powołanie Komitetów Technicznych

Komitet Techniczny 279 ds. Ciepłownictwa, Ogrzewnictwa i Wentylacji z powodu obszernego zakresu tematycznego został podzielony na trzy KT:

- **KT 316 ds. Ciepłownictwa i Ogrzewnictwa**
- **KT 317 ds. Wentylacji i Klimatyzacji**
- **KT 318 ds. Kominów**

KT 316 ds. Ciepłownictwa i Ogrzewnictwa

Zakres tematyczny powołanego KT obejmuje:

- Instalacje ogrzewcze, sieci ciepłownicze, urządzenia grzewcze na paliwo stałe i ciekłe z osprzętem, armaturę centralnego ogrzewania, grzejniki, podzielniki kosztów ogrzewania, wkłady kominkowe wraz z kominkami otwartymi na paliwa stałe oraz urządzenia do spalania paliw w pomieszczeniach mieszkalnych.

Sekretariat KT prowadzi Polski Komitet Normalizacyjny Sektor Budownictwa i Konstrukcji Budowlanych. Do pełnienia funkcji sekretarza KT powołana została **mgr inż. Magdalena Bańkowska**

Komitet Techniczny 317 ds. Wentylacji i Klimatyzacji

Zakres tematyczny powołanego KT obejmuje:

- Systemy wentylacji i klimatyzacji w budynkach mieszkalnych zamieszkania zbiorowego i użyteczności publicznej; wyposażenie instalacji wentylacji i klimatyzacji; kryteria projektowe i metody obliczeń hydraulicznych i cieplnych; procedury odbioru wykonanych instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych; procedury odbioru i metody pomiarów instalacji; procedury inspekcji instalacji wentylacji i klimatyzacji; zagadnienia przeciwpożarowe w odniesieniu do systemów wentylacji i klimatyzacji; wentylatory przemysłowe ogólnego i specjalnego przeznaczenia, filtry powietrza dla urządzeń wentylacyjnych, urządzenia do oczyszczania powietrza.

Sekretariat KT prowadzi Polski Komitet Normalizacyjny Sektor Budownictwa i Konstrukcji Budowlanych. Do pełnienia funkcji sekretarza KT powołana została **Pani Jolanta Ryll**.

Komitet Techniczny 318 ds. Kominów

Zakres tematyczny KT 318 obejmuje:

- Systemy kominowe z ceramicznymi kanałami wewnętrznymi; ceramiczne obudowy systemów kominowych; systemy kominowe z betonowymi kanałami wewnętrznymi; betonowe obudowy systemów kominowych; kominy metalowe części składowe systemów kominowych, metalowe kanały wewnętrzne; systemy kominowe z kanałami z tworzyw sztucznych; metody obliczeń cieplnych i przepływowych właściwości technicznych kominów.

Sekretariat KT prowadzi Polski Komitet Normalizacyjny Sektor Budownictwa i Konstrukcji Budowlanych. Do pełnienia funkcji sekretarza KT powołana została **Pani Jolanta Ryll**.

Zmiany zakresu tematycznego Komitetu Technicznego

- **KT 239 ds. Jubilerstwa** rozszerzył zakres współpracy o ISO/TC 114 Horology, ISO/TC 114/SC 1 Shock resistant watches, ISO/TC 114/SC 6 Precious metal coverings, ISO/TC 114/SC 7 Overall dimensions, ISO/TC 114/SC 12 Antimagnetism, ISO/TC 114/SC 14 Table and wall clocks.

Zmiany Przewodniczących w Komitetach Technicznych

W maju Prezes PKN powołał na 4-letnią kadencję do pełnienia funkcji Przewodniczącego:

- w **KT 52 ds. Systemów Alarmowych Włamania i Napadu** dr inż. **Andrzeja Ryczera** reprezentującego Politechnikę Warszawską
- w **KT 65 ds. Prób Środowiskowych Wyrobów Elektrycznych** dr **Barbarę Górnicką** reprezentującą Instytut Elektrotechniki
- w **KT 102 ds. Podstaw Projektowania Konstrukcji Budowlanych** prof. dra hab. inż. **Henryka Zobła** reprezentującego Politechnikę Warszawską
- w **KT 128 ds. Projektowania i Wykonawstwa Konstrukcji Metalowych i Konstrukcji Zespolonych** prof. dra hab. inż. **Mariana Gwoździa** reprezentującego Politechnikę Krakowską im. Tadeusza Kościuszki

- w KT 234 ds. Elementów do Pokryć Dachowych dr inż. Barbarę Francke reprezentującą Instytut Techniki Budowlanej
- w KT 273 ds. Mechanicznych Urządzeń Zabezpieczających mgra inż. Jerzego Chytlę reprezentującego Instytut Mechaniki Precyzyjnej
- w KT 310 ds. Systemów Zarządzania Bezpieczeństwem Żywności dr Ludmiłę Owczarek reprezentującą Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego im. prof. Wacława Dąbrowskiego.

Zmiana Zastępcy Przewodniczącego w Komitetach Technicznych

W maju Prezes PKN powołał na 4-letnią kadencję do pełnienia funkcji Zastępcy Przewodniczącego:

- w KT 81 ds. Przekładników i Transformatorów Małej Mocy mgra inż. Tadeusza Gładkiego reprezentującego SIZEI Spółdzielnia Inwalidów Zakład Elementów Indukcyjnych w Skierniewicach
- w KT 128 ds. Projektowania i Wykonawstwa Konstrukcji Metalowych i Konstrukcji Zespolonych dra inż. Jana Łagunę reprezentującego Polską Izbę Konstrukcji Stalowych
- w KT 172 ds. Identyfikacji Osób, Podpisu Elektronicznego, Kart Elektronicznych oraz Powiązanych z nimi Systemów i Działań mgra inż. Włodzimierza Chocianowicza reprezentującego FILSYS Kołodziejczyk-Chocianowicz Barbara
- w KT 256 ds. Terminologii, Innych Zasobów Językowych i Zarządzania Treścią dra Mariusza Górnicza reprezentującego Uniwersytet Warszawski
- w KT 302 ds. Zastosowania Informatyki w Ochronie Zdrowia prof. dra hab. inż. Mariana Nogę reprezentującego Akademię Górniczo-Hutniczą im. Stanisława Staszica w Krakowie.

Zmiany Sekretarzy w Komitetach Technicznych

W maju Prezes PKN powołał do pełnienia funkcji Sekretarza:

- w KT 17 ds. Pojazdów i Transportu Drogowego mgr Joannę Subaczewską z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego
- w KT 101 ds. Dźwignic, ich Zespołów i Części mgr Joannę Subaczewską z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego

- w KT 187 ds. Opon, Obręczy i Zaworów mgr Joannę Subaczewską z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego Normalizacyjnego
- w KT 282 ds. Techniki Światłowodowej Panią Martę Szabat z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego.

Powołania nowych członków Komitetów Technicznych

W maju Prezes PKN powołał na członków KT następujące podmioty:

- Action Energy Sp. z o.o. do KT 317 ds. Wentylacji i Klimatyzacji
- ARMACELL Poland Sp. z o.o. do KT 316 ds. Ciepłownictwa i Ogrzewnictwa
- Brugg Systemy Rurowe Sp. z o.o. do KT 316 ds. Ciepłownictwa i Ogrzewnictwa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy - Państwowy Instytut Badawczy do KT 317 ds. Wentylacji i Klimatyzacji
- CERTBUD Sp. z o.o. do KT 317 ds. Wentylacji i Klimatyzacji i KT 318 ds. Kominów
- DARCO Sp. z o.o. do KT 317 ds. Wentylacji i Klimatyzacji i KT 318 ds. Kominów
- EUFILTER S.C do KT 317 ds. Wentylacji i Klimatyzacji
- FERRO SA do KT 316 ds. Ciepłownictwa i Ogrzewnictwa
- Instytut Energetyki Instytut Badawczy do KT 316 ds. Ciepłownictwa i Ogrzewnictwa
- Instytut Materiałów Budowlanych i Technologii Betonu Sp. z o.o. do KT 318 ds. Kominów
- Instytut Techniki Budowlanej do KT 316 ds. Ciepłownictwa i Ogrzewnictwa, KT 317 ds. Wentylacji i Klimatyzacji i KT 318 ds. Kominów
- Korporacja Kominiarzy Polskich Stowarzyszenie Zawodowe do KT 316 ds. Ciepłownictwa i Ogrzewnictwa, KT 317 ds. Wentylacji i Klimatyzacji i KT 318 ds. Kominów
- LOGSTOR ROR POLSKA Sp. z o.o. do KT 316 ds. Ciepłownictwa i Ogrzewnictwa
- Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki do KT 316 ds. Ciepłownictwa i Ogrzewnictwa i KT 317 ds. Wentylacji i Klimatyzacji
- Politechnika Warszawska do KT 316 ds. Ciepłownictwa i Ogrzewnictwa i KT 317 ds. Wentylacji i Klimatyzacji
- PROJEKT-LAB Sp. z o.o. do KT 318 ds. Kominów
- RADPOL SA do KT 316 ds. Ciepłownictwa i Ogrzewnictwa

ORGANY TECHNICZNE

- RUG RIELLO Urządzenia Grzewcze SA do KT 316 ds. Ciepłownictwa i Ogrzewnictwa
- Schiedel Sp. z o.o. do KT 317 ds. Wentylacji i Klimatyzacji i KT 318 ds. Kominów
- Sheriff Security Solutions Sp. z o.o. do KT 273 ds. Mechanicznych Urządzeń Zabezpieczających
- Stowarzyszenie 4u-Noise do KT 316 ds. Ciepłownictwa i Ogrzewnictwa i KT 317 ds. Wentylacji i Klimatyzacji
- Stowarzyszenie ds. Rozliczania Energii do KT 318 ds. Kominów
- Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Mechaników Polskich do KT 316 ds. Ciepłownictwa i Ogrzewnictwa
- Stowarzyszenie Kominy Polskie do KT 318 ds. Kominów
- Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego do KT 158 ds. Bezpieczeństwa Maszyn i Urządzeń Technicznych oraz Ergonomii - Zagadnienia Ogólne
- TROX Austria GmbH Oddział w Polsce do KT 317 ds. Wentylacji i Klimatyzacji
- VALVEX SA do KT 316 ds. Ciepłownictwa i Ogrzewnictwa
- Zakład Produkcji Przewodów Elektrycznych ELTRIM Sp. z o.o. do KT 53 Kabli i Przewodów.

Odwołania członków Komitetów Technicznych

W maju Prezes PKN odwołał z członka KT:

- B.A.U.S. AT Sp. z o.o. z KT 284 ds. Sprzętu, Narzędzi i Urządzeń Medycznych Mechanicznych
- ENEA Operator Sp. z o.o. z KT 76 ds. Izolatorów i KT 80 ds. Ogólnych w Sieciach Elektroenergetycznych
- Krajową Agencję Poszanowania Energii SA z KT 78 ds. Elektrotermii Przemysłowej oraz z KT 279 ds. Ciepłownictwa, Ogrzewnictwa i Wentylacji następujących członków:
 - Brugg Systemy Rurowe Sp. z o.o.
 - Centralny Instytut Ochrony Pracy - Państwowy Instytut Badawczy
 - CERTBUD Sp. z o.o.
 - Dalkię Warszawa SA
 - EUFILTER S.C.
 - FERRO SA
 - Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla
 - Instytut Energetyki Instytut Badawczy
 - Instytut Materiałów Budowlanych i Technologii Betonu Sp. z o.o.
 - Instytut Techniki Budowlanej

- Korporację Kominiarzy Polskich Stowarzyszenie Zawodowe
- Krajową Agencję Poszanowania Energii SA
- LOGSTOR ROR POLSKA Sp. z o.o.
- METRONĘ POLSKĄ Pomiary i Rozliczenia Sp. z o.o.
- Politechnikę Krakowską im. Tadeusza Kościuszki
- Politechnikę Łódzką
- Politechnikę Warszawską
- Polską Korporację Techniki Sanitarnej, Grzewczej, Gazowej i Klimatyzacji
- PROJEKT-LAB Sp. z o.o.
- RADPOL SA
- RUG RIELLO Urządzenia Grzewcze SA
- Schiedel Sp. z o.o.
- Sest-Luve Polska Sp. z o.o.
- Stowarzyszenie ds. Rozliczania Energii
- Stowarzyszenie Kominy Polskie
- Stowarzyszenie Polska Wentylacja
- Stowarzyszenie Producentów i Importerów Urządzeń Grzewczych
- VALVEX SA

Podkomitety Techniczne

- maj 2014

W maju Prezes PKN powołał w KT 222 ds. Przetworów Naftowych i Cieczy Eksploatacyjnych następujące Podkomitety Techniczne:

- PK 1 ds. Paliw Płynnych

Zakres tematyczny powołanego PK obejmuje: paliwa płynne pochodzenia naftowego, produkty podobne pochodzenia syntetycznego i biologicznego (terminologia, klasyfikacja, metody badań, wymagania, pobieranie próbek, pakowanie, znakowanie, przechowywanie i transport).

Sekretariat PK prowadzi Instytut Nafty i Gazu - Państwowy Instytut Badawczy.

Do pełnienia funkcji sekretarza PK powołana została Pani Iwona Doening.

- PK 2 ds. Asfaltów

Zakres tematyczny powołanego PK obejmuje: asfalty drogowe, asfalty przemysłowe, emulsje asfaltowe, (terminologia, klasyfikacja, wymagania, pobieranie próbek, metody badań, pakowanie, znakowanie, przechowywanie i transport)

Sekretariat PK prowadzi **Instytut Nafty i Gazu - Państwowy Instytut Badawczy**.

Do pełnienia funkcji sekretarza PK powołana została Pani mgr inż. **Elżbieta Trzaska**.

- **PK 3 ds. Olejów Smarowych**

Zakres tematyczny powołanego PK obejmuje: oleje smarowe i specjalne środki smarowe pochodzenia naftowego, produkty podobne pochodzenia syntetycznego i biologicznego (terminologia, klasyfikacja, wymagania, metody badań, pakowanie, znakowanie, przechowywanie i transport).

Sekretariat PK prowadzi **Instytut Nafty i Gazu - Państwowy Instytut Badawczy**.

Do pełnienia funkcji sekretarza PK powołana została Pani mgr **Joanna Moskała**.

Powołania członków Podkomitetów Technicznych

W maju Prezes PKN powołał na członków PK następujące podmioty:

- **EkoNaft Sp. z o.o.** do:
KT 222/PK 1 ds. Paliw Płynnych
- **Grupę LOTOS SA** do:
KT 222/PK 1 ds. Paliw Płynnych
KT 222/PK 2 ds. Asfaltów
KT 222/PK 3 ds. Olejów Smarowych
- **LOTOS Asfalt Sp. z o.o.** do:
KT 222/PK 2 ds. Asfaltów
- **LOTOS Lab Sp. z o.o.** do:
KT 222/PK 1 ds. Paliw Płynnych
KT 222/PK 2 ds. Asfaltów
KT 222/PK 3 ds. Olejów Smarowych
- **LOTOS Oil SA** do:
KT 222/PK 3 ds. Olejów Smarowych
- **LOTOS Paliwa Sp. z o.o.** do:
KT 222/PK 1 ds. Paliw Płynnych
- **ORLEN Laboratorium Sp. z o.o.** do:
KT 222/PK 1 ds. Paliw Płynnych
KT 222/PK 2 ds. Asfaltów
KT 222/PK 3 ds. Olejów Smarowych
- **ORLEN Oil Sp. z o.o.** do:
KT 222/PK 3 ds. Olejów Smarowych
- **Instytut Badań i Rozwoju Motoryzacji BOSMAL Sp. z o.o.** do:

KT 222/PK 1 ds. Paliw Płynnych
KT 222/PK 3 ds. Olejów Smarowych

- **Instytut Badawczy Dróg i Mostów** do:
KT 222/PK 2 ds. Asfaltów
- **Instytut Nafty i Gazu Państwowy Instytut Badawczy** do:
KT 222/PK 1 ds. Paliw Płynnych
KT 222/PK 2 ds. Asfaltów
KT 222/PK 3 ds. Olejów Smarowych
- **Instytut Transportu Samochodowego** do:
KT 222/PK 1 ds. Paliw Płynnych
KT 222/PK 3 ds. Olejów Smarowych
- **Izbę Gospodarczą Gazownictwa** do:
KT 277/PK 3 ds. Przesyłu Paliw Gazowych
- **Nynas Sp. z o.o.** do:
KT 222/PK 2 ds. Asfaltów
- **OBR S.A.** do:
KT 222/PK 1 ds. Paliw Płynnych
- **ORLEN Asfalt Sp. z o.o.** do:
KT 222/PK 2 ds. Asfaltów
- **Politechnikę Warszawską** do:
KT 222/PK 2 ds. Asfaltów
- **Polską Organizację Przemysłu i Handlu Naftowego** do:
KT 222/PK 1 ds. Paliw Płynnych
KT 222/PK 3 ds. Olejów Smarowych
- **Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o.** do:
KT 277/PK 3 ds. Przesyłu Paliw Gazowych
- **Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A.** do:
KT 222/PK 1 ds. Paliw Płynnych
- **Polskie Centrum Badań i Certyfikacji** do:
KT 222/PK 2 ds. Asfaltów
- **Przemysłowy Instytut Motoryzacji** do:
KT 222/PK 1 ds. Paliw Płynnych
KT 222/PK 3 ds. Olejów Smarowych
- **Rafinerię Nafty Jedlicze** do:
KT 222/PK 1 ds. Paliw Płynnych
- **Rafinerię TRZEBINIA S.A.** do:
KT 222/PK 1 ds. Paliw Płynnych
- **TOTAL POLSKA Sp. z o.o.** do:
KT 222/PK 2 ds. Asfaltów

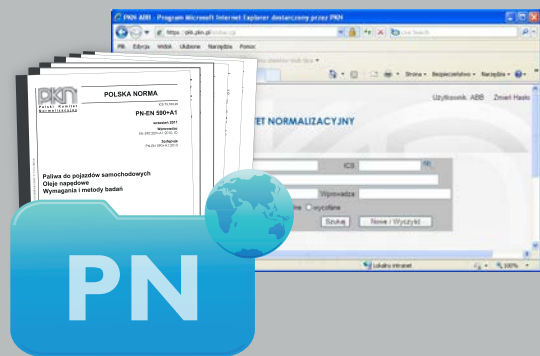
Nowa usługa E-dostęp do Polskich Norm

Na bieżąco aktualizowany
zbiór norm PN - 24 h/7 dni w tygodniu

Oferujemy:

- dostęp z licencją jednoroczną lub trzyletnią (stała opłata roczna),
- możliwość przeglądania norm oraz ich wydruk dla celów wewnątrzaktydowych użytkownika,
- automatyczną aktualizację zbioru o nowo opublikowane normy w cenie licencji,
- dostęp poprzez dedykowaną dla klienta wyszukiwarkę z możliwością wyszukiwania normy po numerze lub fragmencie numeru normy, tytule lub fragmencie tytułu normy, stanie aktualności normy oraz wyróżnika ICS,
- możliwość umieszczenia w zbiorze nowo zakupionych, aktualnych norm.

Proponujemy zakup i E-dostęp do wybranego przez użytkownika zbioru norm (minimum 25 norm).

Uwierzytelnianie w systemie poprzez unikalny login i hasło.

LOGOWANIE DO SYSTEMU

Nazwa Użytkownika:
Hasło:

PKN

W razie wątpliwości przy wyborze odpowiedniej opcji oraz w sprawie wyceny prosimy o kontakt:
e-mail: wsm@pkn.pl lub telefonicznie: 22 55 67 694, 22 55 67 774

Nasz zespół pomoże Ci w wyborze najlepszego rozwiązania!